

Thai PBS WAY

กฎหมายในงานข่าวและรายการ

Thai PBS WAY

กฎหมายในงานข่าวและรายการ

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๗๗๓๗-๒๙-๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

ราคา ๑๔๐ บาท

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี
รองศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี พิพิธกุล

ผู้เขียน และบรรณาธิการ

จักริกฤษ เพ็ญกุล

ออกแบบปก

กฤตพร เพ็ชรน้ำเขียว

ประสานการผลิต

ฝ่ายพัฒนากฎหมายกรมมนุษย์
สำนักกฎหมายกรมมนุษย์ ไทยพีบีเอส

จัดทำโดย

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

ที่อยู่ อาคารสำนักงานใหญ่ เลขที่ ๑๔๔ ถนนวิภาวดีรังสิต

แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐-๒๗๙๐-๒๐๐๐ เว็บไซต์ www.thaipbs.or.th

พิมพ์ที่ บริษัท ชัคเชสพับลิเคชั่น จำกัด

ที่อยู่ ๓๔ ซอยลาซาล ๒๒ ถนนสุขุมวิท ๑๐๕

แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๖๐

โทรศัพท์ ๐๘๙-๗๗๗-๔๐๖๗, ๐๘๑-๗๔๔-๐๙๖๙

ห้ามจัดจำหน่าย

คำนิยม

สื่อมวลชนต้องการเสรีภาพในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ต้องการความเป็นอิสระในการเสนอข่าวสารโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลใด ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์จะต้องอยู่บนพื้นฐานข้อมูล หลักฐานที่อ้างอิงได้ ทั้งนี้การใช้เสรีภาพแสวงหาข่าวสารที่ดี การรายงานข่าวสารอย่างเป็นอิสระที่ดี การวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ที่ดี จะต้องมีความรับผิดชอบในสิ่งที่รายงานไปทั้งสิ้น ไม่มีข้อยกเว้น

ปกติแล้ว การทำงานของบุคลากรสื่อมวลชนมีจริยธรรมเป็นตัวกำกับ เป็นกรอบของการทำงาน ที่เรียกกันว่า จรรยาวิชาชีพ ทุกคนจะต้องยึดหลักการเหล่านี้อย่างเคร่งครัด เพื่อความน่าเชื่อถือของข่าวสารที่รายงานออกไป

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนจะทำงานอย่างเคร่งครัดตามหลักจรรยาวิชาชีพแล้วก็ตาม แต่บางครั้งก็อาจจะไปมีผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล หรือหน่วยงาน องค์กร ที่มีกฎหมายกำกับไว้ ซึ่งหลายครั้งการทำงานอย่างเป็นอิสระ ไม่ได้ทำให้หลักพันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในบางครั้ง หรือการละเมิดกฎหมายอย่างไม่ตั้งใจ เพราะฉะนั้นจึงมีคำกล่าวว่า “เขียนข่าวอย่างไร ไม่ผิดกฎหมาย”

คู่มือการสื่อข่าว เขียนข่าวจึงมีส่วนช่วยนักข่าว หรือผู้มีอาชีพจัดรายการข่าว วิเคราะห์ วิเคราะห์ได้อย่างไม่ผิดกฎหมาย คู่มือที่คุณจักร์ฤกษ์ เพิ่มพูล กรรมการนโยบายไทยพีบีเอส ซึ่งเป็นอดีตนักข่าว บรรณาธิการข่าวมืออาชีพอันยาวนาน เคยเป็นประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น และอาจารย์พิเศษหลายมหาวิทยาลัยได้จัดทำขึ้น น่าจะเป็นคู่มือประจำกายของนักข่าวไทยพีบีเอสและผู้ที่ทำงานด้านข่าวได้เป็นอย่างดี ยิ่ง ซึ่งก็หวังว่า คู่มือนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการอาชีพสื่อมวลชนทั่วไปอีกด้วย

รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี
ประธานกรรมการนโยบายไทยพีบีเอส

คำนิยม

สื่อมวลชนทุกสาขา จำเป็นต้องปรับตัวและเปลี่ยนแปลงให้เร็ว เพราะในเวลานี้เรากำลังอยู่ในยุคพลิกผันทางเทคโนโลยีสื่อ แต่ไม่ว่าจะพัฒนาในด้านเครื่องมือหรือทักษะการผลิตงานสื่อสารมากน้อยแค่ไหน หลักการสำคัญด้านหนึ่งที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะไทยพีบีเอสจะต้องรักษาไว้ให้มั่น คือ หลักการเรื่องความถูกต้อง เที่ยงตรง และซื่อตรงต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ เพราะนี่คือ หนึ่งในจิตวิญญาณของสื่อมวลชน ที่ทำให้เราเป็นที่พึ่งและมีคุณค่า

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับงานผลิตและสร้างสรรค์ ต้องเข้าใจ และสามารถใช้หลักกฎหมายและจริยธรรมวิชาชีพ สื่อมวลชน ได้อย่างมั่นใจและมีคุณภาพ

คู่มือกฎหมายในงานข่าวและรายการนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะใช้เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และใช้อ้างอิงประกอบในการปฏิบัติงาน โดยที่สาระในคู่มือได้มีการปรับให้เหมาะสมกับกฎหมายและบริบทของสื่อในยุคใหม่ รวมทั้งมีกรณีศึกษาที่เป็นของไทยพีบีเอสเอง จึงถือว่าเป็นคู่มือสำหรับสื่อมวลชนโดยแท้

ขอขอบคุณ คุณจักรกฤษ เพิ่มพูล กรรมการนโยบายด้านสื่อสารมวลชน ที่เป็นผู้ริเริ่มการทบทวนปรับปรุงคู่มือ และเป็นผู้จัดทำคู่มือฉบับนี้จนแล้วเสร็จ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือกฎหมายในงานข่าวและรายการนี้จะช่วยเสริมสร้างให้สื่อมวลชนปฏิบัติงานได้อย่างมีศักยภาพ และทำให้สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ประชาชนยอมรับและเชื่อถือยิ่งขึ้น

รองศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี พิพิธกุล

ผู้อำนวยการไทยพีบีเอส

บทนำ

กฎหมายที่ใช้ในงานข่าวและรายการ ฉบับนี้ เขียนขึ้น เพื่อใช้เป็นคู่มือในการนำเสนอข่าวและรายการ ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) บนพื้นฐานความรับผิดชอบทั้งความรับผิดชอบในเรื่องกฎหมาย และความรับผิดชอบในด้านจริยธรรม ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการนโยบาย ในการกำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิต และการเผยแพร่รายการของไทยพีบีเอส ซึ่งการกระทำผิดกฎหมาย มักเป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวกับการกระทำผิดจริยธรรมอยู่เสมอ ดังนั้นการระมัดระวัง ไม่ให้ทำผิดกฎหมาย จึงเป็นการลดปัญหาการละเมิดจริยธรรมไปในขณะเดียวกันด้วย

ถึงกระนั้น การเสนอข่าวและรายการ ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่จะถูกฟ้องร้องดำเนินคดี หรือเข้าไปเกี่ยวข้องในคดี เช่น การเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวน และศาล จุดมุ่งหมายของคู่มือฉบับนี้ จึงมิใช่การเสนอข่าวและรายการเพื่อไม่ให้ถูกฟ้อง แต่เมื่อถูกฟ้องแล้ว จะมีหลักฐานข้อมูลในการต่อสู้คดีอย่างไร หรือมีข้อยกเว้นความรับผิดอย่างไร เพื่อให้ไทยพีบีเอสสามารถอ้างบทบาทหน้าที่ในการพิทักษ์ความถูกต้องเป็นธรรม และยึดถือผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

ในระบบสื่อสารมวลชนแบบเสรีนิยม ที่มีสภาพตลาดเสรีทางความคิด องค์กรสื่อ นักวิชาชีพสื่อมวลชน สามารถทำงานได้อย่างเป็นอิสระ วิทยุภาพข่าววิจารณ์รัฐบาล ผู้มีอำนาจ วิชาชีพสังคมอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจรัฐ หรืออิทธิพลใด ๆ ทั้งนี้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจหน้าที่สำคัญข้อหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๑ คือ คุ้มครองรักษาความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ และพนักงานให้ปลอดจากการแทรกแซงใด ๆ อย่างไรก็ตามความเป็นอิสระนั้น จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากเพราะความรับผิดชอบต่อทั้งในเรื่องกฎหมายและจริยธรรม จะเป็นหลักประกันความเชื่อถือในความเป็นสื่อสาธารณะ

คู่มือกฎหมายที่ใช้ในงานข่าวและรายการฉบับนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการทำงานของไทยพีบีเอส อีกทั้งจะเป็นต้นแบบตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการทำงานขององค์กรด้านสื่อสารมวลชน นักวิชาชีพสื่อมวลชนโดยทั่วไป ซึ่งต้องมีความเชื่อถือ และไว้วางใจเป็นสำคัญ

จักร์กรฤช เพิ่มพูล

สารบัญ

คำนิยม

บทนำ

บทที่ ๑	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความรับผิดตามกฎหมาย	๑๖
บทที่ ๒	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน	๒๔
๒.๑	สื่อมวลชนกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล	๒๔
๒.๒	กฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน	๒๙
๒.๓	ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท	๓๑
	• คดีเหมืองทองคำ	๓๕
	• คดี กสทช.ฟ้องพิธีกร	๓๘
	• คดีโรงไฟฟ้าฟ้องพิธีกร	๔๒
	• คดีชมรมเทควันโด ฟ้องรายการสถานีประชาชน	๔๔
	• คดีฟ้องผู้ดำเนินรายการ โทณกระแส	๔๗
	• ข้อกฎหมายเรื่อง ยิ่งจริงยิ่งผิด	๔๙
๒.๔	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิดต่อชื่อเสียง	๕๓
๒.๕	พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	๕๖
๒.๖	ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทในกฎหมายคอมพิวเตอร์	๕๖
	• แชร์เพลงประเทศกูมีไม่มีความผิด	๖๒
๒.๗	กฎหมายคุ้มครองการละเมิดสิทธิเด็กและครอบครัว	๖๖
บทที่ ๓	กฎหมายที่เป็นเครื่องมือการทำงานของสื่อมวลชน	๗๘
๓.๑	พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๗๘
๓.๒	พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	
	พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘	๘๔
บทที่ ๔	ความรับผิดชอบด้านกฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน	๑๐๔
	• ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน	๑๐๗
	๑. ความรับผิดชอบทางกฎหมาย	๑๐๗
	๒. ความรับผิดชอบทางจริยธรรม	๑๐๙

บรรณานุกรม

9

บทที่ ๑

ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับความรับผิดชอบตามกฎหมาย

องค์กรสื่อ มีความแตกต่างจากองค์กรธุรกิจอื่น ๆ คือมีเป้าหมายเชิงอุดมการณ์ควบคู่ไปกับเป้าหมายในเชิงธุรกิจด้วย แต่ไม่ว่าจะเป็นองค์กรสื่อภาคเอกชนหรือภาครัฐ ก็ย่อมต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องมีความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ เพื่อรักษาหลักการความเป็นสื่อที่เชื่อถือและไว้วางใจได้

องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) เป็นหน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์หลัก คือ ดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ที่จะสนับสนุนการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยผ่านทางบริการข่าวสารที่เที่ยงตรง รอบด้าน สมดุล และเชื่อถือตรงต่อจรรยาบรรณ

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (พ.ร.บ. ไทยพีบีเอส) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจกำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ ผู้บริหารขององค์กร พนักงานและลูกจ้างขององค์กร และบทลงโทษ อีกทั้งกำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการขององค์กร

ในข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพนั้น มีเนื้อหาที่คาบเกี่ยวกับเรื่องของกฎหมาย เนื่องจากหากเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายก็มักจะมีลักษณะอันเป็นการละเมิดจริยธรรมด้วย ความรับผิดชอบในความเป็นสื่อมวลชน จึงมีทั้งความรับผิดชอบในเชิงจริยธรรม และความรับผิดชอบในเรื่องกฎหมาย

บุคลากรของไทยพีบีเอสทุกระดับ จึงไม่เพียงมีความรับผิดชอบด้านจริยธรรมวิชาชีพอย่างเข้มข้นเท่านั้น หากยังต้องมีความรับผิดชอบต่อความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนด้วย โดยเฉพาะสำนักข่าว สำนักรายการ และสำนักเครือข่ายสื่อสารสาธารณะ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตเนื้อหาข่าว รายการไปสู่สาธารณะ

โดยพื้นฐานระบบสื่อสารมวลชนแบบเสรีนิยม สื่อมวลชนสามารถทำงานได้อย่างเป็นอิสระ วิพากษ์วิจารณ์ รัฐบาล ผู้มีอำนาจ และวิพากษ์สังคม อย่างตรงไปตรงมา โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจและอิทธิพลใด ๆ พ.ร.บ. ไทยพีบีเอส ยังกำหนดให้ คณะกรรมการนโยบายคุ้มครองรักษาความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ และพนักงานให้ปลอดจากการแทรกแซงด้วย

“ในข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพนั้นมีเนื้อหา
ที่คาบเกี่ยวกับเรื่องของกฎหมาย เนื่องจากหากเป็น
การกระทำความผิดตามกฎหมาย ก็มักจะมีลักษณะ
อันเป็นการละเมิดจริยธรรมด้วย ความรับผิดชอบ
ในความเป็นสื่อมวลชน จึงมีทั้งความรับผิดชอบ
ในเชิงจริยธรรม และความรับผิดชอบในเรื่องกฎหมาย”

ถึงกระนั้น เสรีภาพในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร โดยปลอด
จากการแทรกแซง หรือการทำหน้าที่ “หมาเฝ้าบ้าน” (Watchdog)
ในบริบทของเสรีนิยม ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่สื่อมวลชนต้องมีความรับผิดชอบ
ทางสังคม (Social Responsibility) สูงยิ่งกว่าคนโดยทั่วไป เนื่อง
เพราะการทำหน้าที่โดยไม่ถูกต้องบนพื้นที่สาธารณะ ย่อมมีผลกระทบ
รุนแรงและกว้างขวาง

ทั้งนี้ ความรับผิดชอบของสื่อมวลชนนั้น ประกอบด้วยความ
รับผิดชอบต่อกฎหมาย และความรับผิดชอบในเชิงจริยธรรม ซึ่งมี
สภาพบังคับแตกต่างกัน คู่มือกฎหมายที่ใช้ในงานข่าวและรายการเล่มนี้
จะกล่าวเฉพาะความรับผิดชอบต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อข่าว
และการเขียนข่าว โดยจำแนกตามลักษณะเนื้อหาเป็น ๒ กลุ่ม คือ
กลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบและสิทธิเสรีภาพของ
สื่อมวลชน และกลุ่มกฎหมายที่เป็นเครื่องมือในการทำงานของสื่อมวลชน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบและสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนนั้น มีพัฒนาการมายาวนาน เมื่อเริ่มต้นประกาศใช้กฎหมายในยุคแรก ๆ ปรัชญาและแนวคิดของกฎหมาย คือ การ “ควบคุมบังคับ” การสื่อข่าวและการเขียนข่าวที่กระทบความมั่นคงแห่งรัฐ เช่น พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ ต่อมาเปลี่ยนเป็นพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีหลักการเพียงการบันทึกทางทะเบียนว่าใครเป็นเจ้าของ บรรณาธิการ และผู้พิมพ์ผู้โฆษณาเท่านั้น

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ มีเนื้อหาและหลักวินัยของความรับผิดชอบบรรณาธิการ แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติการพิมพ์ โดยบรรณาธิการ ตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ไม่ต้องรับผิดชอบโดยข้อสันนิษฐาน แต่เป็นหน้าที่ของโจทก์หรือผู้เสียหายที่จะนำสืบว่าบรรณาธิการเป็น “ตัวการร่วม” หรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นอย่างไร

นอกจากนั้นยังมีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๗ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ ๔๒ ต่อมากฎหมายเหล่านี้ ถูกยกเลิกไปทั้งหมด เนื่องจากไม่เป็นไปตามยุคสมัย แต่ยังคงมีกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองบุคคลและสังคมเพิ่มมากขึ้น เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งต่อมายกเลิกทั้งฉบับ และมีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้นมาแทน รวมทั้งกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกละเมิดจากสังคมที่เข้าสู่ยุคออนไลน์ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

บทที่ ๒

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบและสิทธิเสรีภาพ ของสื่อมวลชน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน จำแนกเป็น กฎหมายคุ้มครองบุคคล และจำกัดเสรีภาพสื่อ ได้แก่

๑. สื่อมวลชนกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล
๒. กฎหมายจำกัดสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชน

๒.๑ สื่อมวลชนกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) เป็นสิทธิโดยธรรมชาติ คือเป็นสิทธิซึ่งก่อตั้งขึ้นตั้งแต่แรกเกิดของบุคคล ได้รับการรับรองโดยกฎหมายสูงสุด รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำความผิดเป็นการละเมิด หรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้”

และเพื่อคุ้มครองสิทธิดังกล่าว กฎหมายจึงให้อำนาจผู้ถูกละเมิดสามารถใช้สิทธิทางศาล ในการป้องกันตนเอง เช่น กฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท กฎหมายแพ่งในความผิดฐานละเมิดต่อเกียรติยศชื่อเสียง และทางทำมาหาได้

อย่างไรก็ตาม มีบุคคลบางประเภท ที่หลักการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล อาจน้อยกว่าบุคคลโดยทั่วไป เช่น บุคคลสาธารณะ (Public Figure) ซึ่งสื่อมวลชนจะต้องทำความเข้าใจ และอาจส่อข่าวและเขียนข่าวในเรื่องส่วนตัวของเขาได้ในบางกรณี ถึงกระนั้น ในบางกรณีที่เป็นเรื่องส่วนตัว หรือเป็น สิทธิส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพัง (Right to be Let Alone) ก็ไม่อาจจะละเมิดได้ เช่น กรณีการรายงานข่าวอาการป่วยของ พล.ต. ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรี ของนายสมเกียรติ อ่อนวิมล จนต้องลาออกจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗

“คำว่าบุคคลสาธารณะ (Public Figure) หมายถึง
บุคคลที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชนทั่วไป
ซึ่งบุคคลประเภทนี้ถือได้ว่าได้สิทธิที่จะดำเนินชีวิต
โดยปราศจากการสังเกตของสื่อมวลชน
และจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายในความเป็น
ส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไป”

คำว่า “บุคคลสาธารณะ” (Public Figure) หมายถึง บุคคลที่อยู่ใน
ความสนใจของสาธารณชนทั่วไป ซึ่ง บุคคลประเภทนี้ถือได้ว่าได้สิทธิ
ที่จะดำเนินชีวิต โดยปราศจากการสังเกตของสื่อมวลชน และจะได้รับ
ความคุ้มครองทางกฎหมายในความเป็นส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไป

บุคคลสาธารณะอาจเป็นบุคคลที่มีหน้าที่การงานที่ส่งผล
กระทบต่อความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น นักการเมือง
ข้าราชการ นักธุรกิจชื่อดัง หรืออาจเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrities)
เช่น นักกีฬา ดารา นักแสดง นักร้อง ศิลปิน นายแบบ นางแบบ เป็นต้น

บุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrities) ซึ่งสื่อมวลชน มักกล่าวถึง
คือ บุคคลในแวดวงบันเทิง เช่น นักแสดง นักร้อง ศิลปิน นายแบบ นางแบบ
ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการที่ชาวบันเทิงได้รับความนิยม ในสายตาผู้รับสาร
ประกอบกับชาวบันเทิงมักเป็น เรื่องราวของบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการ
บันเทิงทั้งใน แง่ชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และผลงาน รวมทั้ง การเสนอ
ชาวบันเทิงนั้นมักมีทั้งข้อเท็จจริงตรงไปตรงมา และสำนวนภาษาที่เป็น
ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว นอกจากนี้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เล่นโซเชียล

พาโรโบล่า ไมโครโฟน เครื่องดักฟังโทรศัพท์ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูปขนาดเล็กซึ่งฝังในอุปกรณ์ ต่าง ๆ กล้องถ่ายรูปที่ไม่ต้องใช้แฟลช คอมพิวเตอร์ ตกแต่งหรือตัดต่อภาพ ฯลฯ ยิ่งเอื้อให้สื่อมวลชนรุกกล้าสิทธิของบุคคลที่ตกเป็นข่าวได้ง่ายขึ้น

นอกจากสิทธิส่วนบุคคลและข้อพิจารณาสำหรับ “บุคคลสาธารณะ” ดังกล่าวแล้ว ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ฐานะการเงิน การศึกษา ประวัติสุขภาพ ประวัติการทำงาน ประวัติอาชญากรรม ก็นับเป็นสิทธิส่วนบุคคล ที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายด้วย การเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้โดยไม่ชอบ ถือเป็นความผิด กรณีที่เข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ อาจมีความผิดตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ด้วย

การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อห้ามเด็ดขาด แม้จะอ้างว่าเป็นการเข้าถึงเพื่อป้องกันส่วนได้เสียแห่งตน เช่น นายจ้างมีความสงสัยในพฤติกรรมของลูกจ้าง จึงขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตรวจสอบประวัติอาชญากรรม เช่นนี้ไม่สามารถทำได้

“คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล”
คือข้อมูลที่ทำให้ระบุตัวบุคคลนั้นได้
ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยหน่วยงานภาคเอกชนและ
ภาครัฐที่มีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนไว้
มีหน้าที่แจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบ
เมื่อข้อมูลของเขาโดนแฮก หรือรั่วไหล”

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะใน
พระราชบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์คุ้มครองข้อมูล
ส่วนบุคคล ไม่ให้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิและข้อมูลส่วนบุคคล

คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” คือข้อมูลที่ทำให้ระบุตัวบุคคลนั้น
ได้ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยหน่วยงานภาคเอกชนและภาครัฐ
ที่มีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนไว้ มีหน้าที่แจ้งให้เจ้าของ
ข้อมูลทราบ เมื่อข้อมูลของเขาโดนแฮก หรือรั่วไหล

คำว่าสิทธิส่วนบุคคล หมายถึง สิทธิซึ่งก่อตั้งขึ้นตั้งแต่แรกเกิด
โดยธรรมชาติ ได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิในความเป็นอยู่
ส่วนตัว เสรีตติยศ ชื่อเสียงและครอบครัว ส่วนข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่
ฐานะการเงิน การศึกษา สุขภาพ ประวัติการทำงาน ประวัติอาชญากรรม
ในการสืบข่าวและเขียนข่าวสื่อมวลชนจะต้องระมัดระวังมิให้ละเมิดสิทธิ
และข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลเหล่านี้

๒.๒ กฎหมายจำกัดสิทธิ เสรีภาพสื่อมวลชน

บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น เสรีภาพของบุคคลทั่วไป และเสรีภาพของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสาร หรือแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ถือเป็นการใช้เสรีภาพแทนประชาชนที่กฎหมายรัฐธรรมนูญให้การรับรอง แต่การใช้เสรีภาพดังกล่าวนั้น ในแง่จริยธรรม จะต้องเป็นการใช้เสรีภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบ และในแง่กฎหมายการจำกัดเสรีภาพอาจกระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เช่น พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมทั้งประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ ๙๓/๒๕๕๗ เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ

กฎหมายที่จำกัดสิทธิ เสรีภาพสื่อมวลชน ประกอบด้วย กฎหมาย
อาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย
ความผิดฐานละเมิด พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการ
ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการ
โทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการ
โทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
พ.ศ. ๒๕๕๐, ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ พระราช
บัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก
พ.ศ. ๒๔๗๕ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน
พ.ศ. ๒๕๕๘ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการละเมิดสิทธิเด็กและ
สิทธิครอบครัว พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ กฎหมาย
เกี่ยวกับภาพยนตร์ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค อาหาร และยา

เพื่อให้เข้าใจหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามลักษณะความผิด ประกอบการสืบข่าวและเขียนข่าว จึงสรุปเนื้อหาในกฎหมายบางฉบับที่สำคัญ ดังนี้

๒.๓ ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาท บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา โดยมีการหมิ่นประมาทในหลายลักษณะ เช่น หมิ่นประมาททั่วไป (มาตรา ๓๒๖) หมิ่นประมาทคนตาย (มาตรา ๓๒๗) หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ใส่ความ เป็นเหตุเพิ่มโทษ ซึ่งเป็นความผิดที่สื่อมวลชนมักถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอยู่เสมอ ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า (มาตรา ๓๔๓) ดูหมิ่นซึ่งมีโทษหนักขึ้น คือหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ (มาตรา ๑๑๒) ความผิดฐานหมิ่นประมาททั่วไป และหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา หากมีกรณีเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง เกียรติยศ หรือทางทำมาหาได้ และพิสูจน์ความเสียหายได้ ผู้กระทำความผิดยังต้องรับผิดชอบจ่ายค่าเสียหาย ให้กับโจทก์ ฐานละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย

ความรับผิดชอบหมิ่นประมาทนั้น จะต้องครอบคลุมองค์ประกอบความผิด คือ (๑) จะต้องมีการใส่ความ คือการยืนยันข้อเท็จจริงที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง (๒) เป็นการใส่ความผู้อื่น คำว่าผู้อื่น หมายถึงผู้ที่ถูกกล่าวอ้างถึง หรือผู้เสียหาย และ (๓) เป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สาม คำว่า “บุคคลที่สาม” หมายถึง บุคคลที่ได้ทราบข้อความนั้น โดยมีใช้ผู้กล่าวถ้อยคำหมิ่นประมาท หรือผู้เสียหาย (๔) เป็นการใส่ความโดยประการที่น่าจะ ทำให้บุคคลอื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง คือฟังได้ว่า อาจทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือถูกดูหมิ่นเกลียดชังคำว่า น่าจะเป็นการคาดคะเน แม้ผู้ฟังถ้อยคำนั้นอาจไม่รู้สึถูกดูหมิ่นเกลียดชัง หรือการใส่ความจะไม่เกิดผลจริงจัง ก็ถือเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ และ (๕) ผู้ใส่ความจะต้องมี “เจตนา” คือเจตนาที่จะให้บุคคลที่สามทราบข้อความนั้นด้วย

คำว่า ใส่ความผู้อื่น ต่อบุคคลที่สาม รวมถึงกรณีการส่งข้อความ หรือสนทนาในกลุ่มไลน์ เช่น การนำคลิปเสียงในกลุ่มไลน์มาเผยแพร่ ผู้กล่าวถ้อยคำหมิ่นประมาท หรือผู้นำคลิปนั้นมาเผยแพร่ก็อาจมีความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วย

ในบางกรณี ถึงแม้ครบองค์ประกอบความผิด แต่มีเหตุยกเว้นความผิด และมีเหตุยกเว้นโทษ

การยกเว้นความผิดหมายถึง การที่กฎหมายกำหนดเหตุยกเว้นความผิดซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ ใน ๔ กรณี ดังนี้

หากมีการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริต

๑. เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม
๒. ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่
๓. ดิชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ
๔. ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล หรือในการประชุม

ตัวอย่างเช่น การวิพากษ์วิจารณ์ “บุคคลสาธารณะ” เช่น นักการเมือง ดารานักแสดง ซึ่งหลักการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลน้อยกว่าบุคคลทั่วไป หรือการรายงานข่าวผลการตรวจสอบอาหาร ของมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค การรายงานข่าว การประชุมสัมมนา เรื่องเครื่องดื่มบำรุงกำลังที่ไม่มีสารอาหารจำเป็นต่อร่างกาย การรายงานข่าวผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจนับเป็นการตีพิมพ์ด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ อีกทั้งเป็นการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในการประชุม

สำหรับพิธีกร ผู้ดำเนินรายการ ผู้ประกาศข่าว อาจมีประเด็นถูกฟ้องดำเนินคดีฐานหมิ่นประมาท จากการทำหน้าที่ ซึ่งแนวคำวินิจฉัยของศาลที่ผ่านมา ถือเป็นการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน และเป็นการตีพิมพ์ด้วยความเป็นธรรม อันเป็นข้อยกเว้นความผิด ดังนั้น การทำหน้าที่โดยปกติของพิธีกร ผู้ดำเนินรายการ และผู้ประกาศข่าวจึงไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท

● คดีเหมืองทองคำ

ฟ้องนักข่าวเยาเวชน นักข่าวภาคสนาม

คดีบริษัท ท่งคำ จำกัด บริษัทในเครือบริษัท ท่งคาฮาเบอร์ จำกัด (มหาชน) ฟ้อง วันเพ็ญ หรือ พลอย นักข่าวเยาเวชน ข้อหาหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา ต่อศาลเยาเวชนและครอบครัวจังหวัดเลย กรณีที่เธอให้สัมภาษณ์นักข่าวภาคสนาม ไทยพีบีเอส มีเนื้อหาพาดพิงถึงบริษัท เป็นตัวอย่างหนึ่ง ที่แสดงถึงการตีความด้วยความเป็นธรรม ซึ่งเป็นข้อยกเว้นความผิด ตาม (ก) มาตรา ๓๒๙

พลอยให้สัมภาษณ์....

ขณะออกค่ายเยาวชนที่วัดโนนสว่าง ตำบลเขาลอง
อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในทำนองว่า
“ลำนํ้าฮวยได้รับผลกระทบจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำ
โดยลำนํ้าฮวยมีสารปนเปื้อน ทำให้ใช้ดื่ม ใช้กินไม่ได้”

พลอยให้สัมภาษณ์ ขณะออกค่ายเยาวชนที่วัดโนนสว่าง ตำบล
เขาลอง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในทำนองว่า “ลำนํ้าฮวยได้รับ
ผลกระทบจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำ โดยลำนํ้าฮวยมีสารปนเปื้อน
ทำให้ใช้ดื่ม ใช้กินไม่ได้”

คดีของพลอย ยุติไป เนื่องจากผู้อำนวยการสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเลยมีความเห็นไม่อนุญาตให้บริษัททุ่งคำ
ผู้เสียหาย ฟ้องพลอยต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ตามพระราชบัญญัติ
ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๙ ที่ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหา
ว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชน
นั้นอยู่ในเขตอำนาจ

ส่วนคดีที่บริษัท ทุ่งคำ ยื่นฟ้ององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ
สาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ผู้ดำเนินรายการ รวมทั้งผู้บริหาร
ไทยพีบีเอสที่เกี่ยวข้อง ศาลพิพากษายกฟ้อง

ศาลวินิจัยว่า เสียงของประชาชนในท้องถิ่นที่พูดถึงมลพิษในลำน้ำห้วย มาจากคำถามของผู้สื่อข่าว ที่ไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำ และเสียงของเยาวชนมาจากการร่วมกิจกรรมค่ายเรียนรู้เรื่องสายน้ำ ซึ่งพูดไปในทางเดียวกันว่ามีการปนเปื้อนในลำน้ำ สอดคล้องกับผลการตรวจคุณภาพน้ำและประกาศเตือนของราชการ ครอบคลุมพื้นที่บ้านของพลอยจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนักข่าวไทยพีบีเอสก็พูดซ้ำคำพูดของพลอยเท่านั้น

รายการโทรทัศน์ตอนดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่สังคมให้ความสนใจ เพราะเป็นเรื่องคุณภาพชีวิตของทุกคน เมื่อจำเลยในฐานะสื่อมวลชนนำเสนอปัญหาให้ประชาชนทราบ โดยได้ไปสืบสวนหาข้อเท็จจริงมา ไม่ได้สร้างขึ้นเอง และรายงานตามที่ชาวบ้านผู้อยู่ในพื้นที่สะท้อนออกมา จึงถือเป็นการวิพากษ์วิจารณ์โดยสุจริต อันเป็นการติชมอันเป็นวิสัยที่ประชาชนพึงกระทำ ไม่เกินขอบเขต ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา

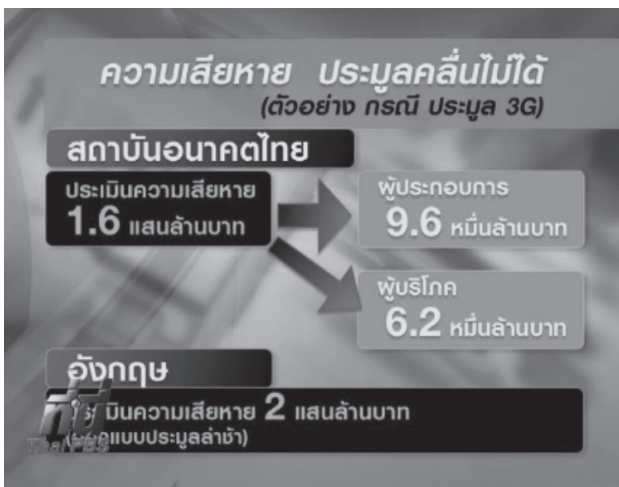
“ซึ่งความหมายของคำว่า “คดีมีมูล” ไม่ได้แปลว่า
กคค. ชนคดี แต่ในขั้นนี้ ศาลฟังเพียงว่า
พอมูลเหตุที่จะพิจารณาต่อไปได้ โดยเฉพาะพิธีกร
โจทก์นำสืบว่า มีการกล่าวข้อความที่เป็นเท็จ
ในตอนต้นรายการ จึงอาจเข้าองค์ประกอบความผิด
ฐานหมิ่นประมาทได้”

● **คดี กสทช.**
พ้อง พิธีกร ผู้ร่วมรายการ

อีกคดีหนึ่งซึ่งเป็นการฟ้องหมิ่นประมาท ในการทำหน้าที่พิธีกร
คือ คดีที่ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (กทค.) อันประกอบด้วย
พันเอกเศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ นายสุทธิพล ทวีชัยการ พลเอกสุกิจ
خمะสุนทร นายประเสริฐ ศीलพิพัฒน์ และสำนักงานคณะกรรมการ

กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ฟ้องณัฐธำ โคมสวาทิน บรรณาธิการข่าว รายการ “ที่นี่ Thai PBS” เป็นจำเลย ร่วมกับ ดร.เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ นักวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

มูลเหตุมาจากการที่ ดร.เตือนเด่น นิคมบริรักษ์ วิพากษ์วิจารณ์
การทำหน้าที่ของ กทค.กรณีการจัดการประมูลที่ล่าช้า ตามร่างประกาศ
กสทช.เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราว ในกรณีสิ้นสุด
การอนุญาตสัมปทาน หรือสัญญาการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ศาลมีคำสั่งว่า คดีมีมูล ให้ประทับรับฟ้อง เพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ซึ่งความหมายของคำว่า “คดีมีมูล” ไม่ได้แปลว่า กทค. ชนะคดี แต่ในชั้นนี้ ศาลฟังเพียงว่า พอมูลเหตุ ที่จะพิจารณาต่อไปได้ โดยเฉพาะพินิจ โจทก์นำเสนอว่า มีการกล่าว ข้อความที่เป็นเท็จในตอนต้นรายการ จึงอาจเข้าองค์ประกอบความผิด ซึ่งโดยปกติหากพินิจ เพียงแต่ตั้งคำถาม กรณีก็อาจเป็นเช่นเดียวกับ คดีของจอมขวัญ หลาวเพชร ซึ่งจะกล่าวต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในชั้นพิจารณา ศาลได้นัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่ความทั้งสองฝ่ายตกลงกันได้ และแถลงร่วมกันว่า ได้ให้อภัยซึ่งกันและกัน ไม่ตติใจดำเนินคดีต่อไป โจทก์ขอถอนฟ้อง

• คดีโรงไฟฟ้าบางคล้า ฟ้องพิธีกร รายการ คม ชัด ลึก

คดีบริษัท สยามเอ็นเนอร์จี จำกัด ฟ้องจอมขวัญ หลาวเพชร ฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา จากการทำหน้าที่พิธีกร รายการ คม ชัด ลึก ทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นชาแนล ตั้งคำถาม วัยรี ผ่าเหลืงทอง เอ็นจีโอด้านพลังงาน วิพากษ์วิจารณ์ผลกระทบจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้า บางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นกรณีศึกษาอีกเรื่องหนึ่งในการทำหน้าที่ พิธีกร โดยคดีนี้ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องจอมขวัญ หลาวเพชร ในชั้น ได้สวนมูลฟ้อง

ศาลวินิจฉัยว่า จำเลยเป็นผู้ดำเนินรายการ คม ชัด ลึก ของ สถานีโทรทัศน์เนชั่นชาแนล เป็นการจ้ดรายการสดเกี่ยวกับการชุมนุม คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบางคล้า และวัยรี ผ่าเหลืงทอง ร่วมรายการ การตั้งคำถามของจำเลยสืบเนื่องจากการประท้วงซึ่งอยู่ในความสนใจ ของประชาชน ตามที่เป็นข่าวทั่วไป เมื่อวัยรี ผ่าเหลืงทอง ตอบคำถาม จำเลยก็ไม่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความที่ตอบคำถาม

จากนั้นจึงเป็นการตั้งคำถามต่อเนื่องไปยังผู้ร่วมรายการอื่น
มิได้เป็นเพียงการสนทนาของจำเลยกับผู้ร่วมรายการ ประเด็นคำถามต่างๆ
เกี่ยวกับผลกระทบทั้งที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ หากมีการก่อสร้าง
โรงไฟฟ้า ซึ่งเป็นข้อกังวลของผู้ร่วมรายการ และความโปร่งใสในการประมุล

ศาลชี้ว่า การตั้งคำถามผู้ร่วมรายการของจำเลยในฐานะสื่อมวลชน
เพื่อนำเสนอรายละเอียดต่อสาธารณชน จึงไม่มีเจตนาที่จะหมิ่นประมาท
ใส่ความโจทก์ ให้เสื่อมเสียชื่อเสียง

คดีของจอมขวัญ หลาวเพ็ชร เป็นหลักคิดในการทำหน้าที่พิธีกร
ตั้งคำถามผู้ร่วมรายการ ศาลเห็นว่าเป็นการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน
ตามปกติ ไม่วิพากษ์วิจารณ์ ไม่ได้เป็นการสนทนายะหว่างพิธีกร กับผู้ร่วม
รายการ แต่เป็นการตั้งคำถามในเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน
และเป็นประโยชน์สาธารณะ พิธีกรจึงไม่มีความผิด คดีจอมขวัญ หลาวเพ็ชร
อาจแตกต่างจากคดีณัฐ โกมลวาทิน ที่มีการกล่าวนำก่อนเข้ารายการ
และศาลเห็นว่าข้อความที่น่าจะเข้าองค์ประกอบความผิด จึงสั่งว่าคดีมีมูล

ของประชาชนย่อมกระทำ เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกัน
ส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม อันเป็นข้อยกเว้นความผิดฐาน
หมิ่นประมาทด้วย เช่น คดีผู้บริหารชมรมเทควันโด จังหวัดนครสวรรค์
ฟ้องผู้ร่วมรายการสถานีประชาชน และผู้สื่อข่าวภาคสนาม ศาลชั้นต้น
พิพากษาลงโทษผู้ร่วมรายการ ยกฟ้องผู้สื่อข่าว ต่อมาศาลอุทธรณ์
พิพากษากลับ ยกฟ้องผู้ร่วมรายการ โดยเห็นว่าจำเลยแสดงความเห็น
และติชมด้วยความเป็นธรรม โง่ท่กและจำเลยอุทธรณ์

คดีนี้นางเกศรา อ่อนสะอาด ผู้บริหารชมรมเทควันโด ฟ้องว่า
จำเลยร่วมกันกล่าวหาชมรมเทควันโด จังหวัดนครสวรรค์ ว่าเก็บค่าเรียน
เกินความเป็นจริง ตลอดจนมีการทุจริตเรื่องใบเสร็จรับเงิน และโง่ท่ก
บังคับให้ผู้เรียนซื้ออุปกรณ์ที่ไม่มีความจำเป็นในการเรียน รวมทั้งโง่ท่ก
ได้รับเงินเดือนจากจังหวัดนครสวรรค์ นอกจากนั้น ยังให้ข้อมูลอันเป็น
เท็จว่า เมื่อมาขอเอกสารจากชมรมดังกล่าว เพื่อไปเรียนต่อที่อื่นแต่
ทางชมรมไม่มีให้ โรงเรียนสอนเทควันโดของโง่ท่กไม่มีมาตรฐาน มีการสอบ
โดยไม่มีคณะกรรมการ

“ข้อสังเกตคดีนี้ศาลวินิจฉัยว่าจำเลยอื่น
ซึ่งเป็นผู้ร่วมรายการชมรมเทควันโด
ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท
ผู้สื่อข่าวซึ่งเป็นผู้สัมภาษณ์จึงไม่มีความผิดในฐานะ
ตัวการร่วมด้วย แต่หลักในเรื่องการสัมภาษณ์
เป็นหน้าที่โดยปกติของผู้สื่อข่าวยังนับว่าเป็นข้อยกเว้น
ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วย”

ทั้งนี้ โดยมีนางสาวธนิดา เทียนเงิน เป็นพิธีกร ดำเนินรายการ
นำข้อมูลที่ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ออกสื่อโทรทัศน์เผยแพร่ต่อ
สาธารณชน

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า จำเลยแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ตีชม
ด้วยความเป็นธรรมตามวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ เพื่อความชอบธรรม
ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม จึงไม่ม
ความผิดฐานหมิ่นประมาทโจทก์ ส่วนนางสาวธนิดา เทียนเงิน ที่โจทก์
ฟ้องว่าร่วมกับจำเลยอื่นหมิ่นประมาทโจทก์ ย่อมไม่มีความผิดฐาน
หมิ่นประมาทเช่นเดียวกัน พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ยกฟ้อง
จำเลยทั้งหมด รวมทั้งผู้สื่อข่าวที่โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษด้วย

ข้อสังเกตคดีนี้ศาลวินิจฉัยว่าจำเลยอื่น ซึ่งเป็นผู้ร่วมรายการ
ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ผู้สื่อข่าวซึ่งเป็นผู้สัมภาษณ์จึงไม่มีความผิด
ในฐานะตัวการร่วมด้วย แต่หลักในเรื่องการสัมภาษณ์เป็นหน้าที่โดยปกติ
ของผู้สื่อข่าวยังนับว่าเป็นข้อยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วย

- คดีฟ้องผู้ดำเนินรายการ

โหนกระแสการเปิดพื้นที่ที่เก๋เกี่ยวกับ

การทำหน้าที่พิธีกร หรือผู้ดำเนินรายการ กรณีความขัดแย้งระหว่างบุคคล แนวปฏิบัติเพื่อธำรงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการของไทยพีบีเอส ระบุว่า กรณีที่มีความเห็นขัดแย้งกัน กองบรรณาธิการต้องพยายามรักษาความสมดุล ความเป็นธรรมของข้อมูลความขัดแย้งนั้น ในรายการเดียวกัน ตอนเดียวกัน หรือจบในตอนหรือในชิ้นข่าวเดียวกัน ทั้งนี้ หากไม่สามารถนำคู่ขัดแย้งมาร่วมรายการเดียวกัน ตอนเดียวกันได้ ก็ต้องแสดงให้เห็นว่า ได้มีความพยายามเชิญอีกฝ่ายหนึ่งมาออกรายงาน แต่ไม่สามารถติดต่อได้หรือได้รับการปฏิเสธ หรือเชิญให้มาออกรายงานในครั้งต่อไป

คดีนายอรรถริยะ เรืองรัตนพงศ์ ประธานชมรมช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม ฟ้องนายกรรชัย กำเนิดพลอย หรือนายภูติพิก กำเนิดพลอย ผู้ดำเนินรายการ “โหนกระแส” ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

คู่กรณีชี้แจงเพื่อความเป็นธรรม
กลับมีท่าทีโกรธเคือง พร้อมระบุว่า
“พี่น้องกันเขาไม่ทำแบบนี้”

ข้อหาหมิ่นประมาท เป็นตัวอย่างของสื่อมวลชน ที่พยายามรักษาสมดุล โดยได้เชิญคู่ขัดแย้งอีกฝ่ายหนึ่งมาออกรายการ แต่ถูกฟ้องคดี เนื่องจาก คู่ขัดแย้งที่มาออกรายการก่อน ประสงค์ที่จะพุดฝ่ายเดียว

นายกรรชัย โปสดีข้อความในเฟซบุ๊กส่วนตัวของเขา มีข้อความว่า การทำหน้าที่สื่อมวลชนของเขา มีความชัดเจน เป็นกลาง และยุติธรรม ไม่เลือกข้าง เลือกฝ่าย แต่นักเคลื่อนไหวรายนี้กลับให้น่าเสนอข่าวฝ่ายเดียว พอให้คู่กรณีชี้แจงเพื่อความเป็นธรรม กลับมีท่าทีโกรธเคือง พร้อมระบุว่า “พี่น้องกันเขาไม่ทำแบบนี้” ซึ่งถ้าเห็นผมเป็นพี่น้อง และเป็นพี่ที่จริงจัง ควรสนับสนุนให้ผมได้ทำงาน ทำหน้าที่สื่ออย่างตรงไปตรงมาด้วยความภูมิใจ ไม่ใช่ให้ทำลายจรรยาบรรณสื่อ แต่นักเคลื่อนไหวรายนี้กลับให้ผมทรยศ อาชีพตัวเองด้วยการให้ผมเลือกข้าง แบบนี้ถูกแล้วหรือ หากการนำเสนอเรื่องราวนั้นได้รับผลกระทบก็ต้องพิสูจน์ตัวของคุณเอง ว่าใช้อย่างที่เป็นหรือไม่

ตัวอย่างคดีนายกรรชัย กำเนิดพลอย อยู่ในหลักการ และคำวินิจฉัยของศาลที่ว่า การทำหน้าที่พิทักษ์ การตั้งคำถามผู้ร่วมรายการ ซึ่งในคดีนี้คือการตั้งคำถามนายชิตรา เบี้ยบังเกิด คู่กรณีของนายอัครริยะ เรื่องรัตนพงศ์ ถือเป็นการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ไม่ได้มีเจตนาหมิ่นประมาทโจทก์

- **ข้อกฎหมาย เรื่อง ยิ่งจริงยิ่งผิด**

ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกหว่ากระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่า ข้อที่หว่าว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หว่าว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้น เป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

**“ข้อกฎหมาย เรื่อง ยิ่งจริงยิ่งผิด
ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด
พิสูจน์ได้ว่า ข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง
ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”**

บทบัญญัติข้อนี้ หมายถึง การที่ผู้กระทำพิสูจน์ได้ว่า ข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ซึ่งก็ควรจะเป็นความจริงที่เป็นผลประโยชน์สาธารณะ เช่น การพิสูจน์กรณีทุจริต คอร์รัปชันต่างๆ แต่กฎหมายไม่ให้พิสูจน์ หากเป็นการพิสูจน์ในเรื่องที่เป็นส่วนตัว และไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น การพิสูจน์เรื่องชู้สาว ถึงแม้พิสูจน์ความจริงได้ ผู้กระทำก็ยังไม่ต้องรับโทษ ตามหลักการสำคัญที่กล่าวกันว่า “ยิ่งจริงยิ่งผิด”

ตัวอย่างที่ ๑ นายชวน หลีกภัย ครั้งเป็นนายกรัฐมนตรี พ้องหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ที่ตีพิมพ์ข่าวมีข้อความว่า “นายชวน เอาลูกไม่เอาแม่” ศาลวินิจฉัยว่า ข้อความที่หนังสือพิมพ์ตีพิมพ์เป็นเรื่องส่วนตัว ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ พิพากษาลงโทษจำเลย

ตัวอย่างที่ ๒ สื่อมวลชนเสนอข่าวและภาพ นักการเมืองท้องถิ่นคนหนึ่ง นั่งอยู่กับเด็กหญิง ในสถานที่แห่งหนึ่ง ซึ่งดูเหมือนเป็นการทำพิธีสมรสตามประเพณี มีการผูกข้อมือข้อมือกัน ต่อมานักการเมืองคนดังกล่าวฟ้องสื่อมวลชน ฐานหมิ่นประมาท สื่อมวลชนจะพิสูจน์ความจริงว่านักการเมืองคนนั้น ทำการสมรสกับเด็กผู้หญิงจริง เป็นเรื่องที่แม้จะพิสูจน์ได้ สื่อมวลชนก็ไม่พ้นความรับผิด เพราะเป็นการพิสูจน์ในเรื่องส่วนตัว และไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

ในบางกรณี ผู้ที่ถูกกล่าวหา ไม่ได้กระทำความผิดโดยตรง คือ ไม่ใช่ผู้เสนอเนื้อหาอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่ลิงก์ข้อความไปยังเว็บไซต์หรือเพจอื่น เช่น กรณีไทยพีบีเอส ลิงก์ข้อความไปยังเพจคุยกับอธิบดีกรมป่าไม้ โดยเพจดังกล่าว เป็นการแจ้งเตือน การแอบอ้างรับบริจาคช่วยเหลือ กลุ่มเหยี่ยวไฟ ผู้พิทักษ์ป่า ซึ่งกำลังอยู่ในภารกิจดับไฟป่า แต่การได้อ่านข้อความหรือเข้าถึงข้อความนั้น มาจากเว็บไซต์ไทยพีบีเอส ไทยพีบีเอสก็อาจต้องรับผิดชอบหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วย อย่างไรก็ตาม หากเป็นการนำเสนอโดยสุจริตเพื่อประโยชน์สาธารณะ ก็นับเป็นข้อต่อสู้ได้

สื่อมวลชนอาจถูกฟ้องฐานหมิ่นประมาท หรือนำเข้าข้อมูลซึ่งเป็นเท็จ จากถ้อยคำเพียงสั้น ๆ ในพาดหัวข่าว โดยที่ในเนื้อหาข่าวไม่มีคำที่เป็นหมิ่นประมาทหรือเป็นเท็จเลย โดยเฉพาะความผิดฐานหมิ่นประมาท ศาลอาจพิจารณาลงโทษจำเลยได้ หากปรากฏว่า ข้อความคำที่ใช้ในพาดหัวข่าว ฟังได้ว่า ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ครอบงำประกอบความผิด

“สื่อมวลชนอาจถูกฟ้องฐานหมิ่นประมาท
หรือนำเข้าข้อมูล ซึ่งเป็นเท็จจากถ้อยคำเพียงสั้นๆ
ในพาดหัวข่าว โดยที่ในเนื้อหาข่าวไม่มีคำ
ที่เป็นหมิ่นประมาทหรือเป็นเท็จเลย”

• ถ้อยคำที่อาจนำไปสู่ข้อหาหมิ่นประมาทตามประมวล
กฎหมายอาญา หรือนำเข้าข้อมูลที่เป็นเท็จตามพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ถ้อยคำที่ต้องระมัดระวัง เช่น แก๊ง แก๊งต้มตุ๋น แก๊ง ๑๘ มงกุฎ
แก๊งลวงโลก จอมโกง จอมวิปริต จอมวิถถาร จอมโกหก จอมปลอม
โจร ชู้คุก ชู้ตาราง มือปืน ฆาตรกร บังหน้า จัดฉาก สร้างภาพ เสแสร้ง
หลอกลวง ผู้ร้าย ตัวป่วน ตัวปัญหา เก๊น คลินิกเก๊น บริษัทเก๊น

บัญชีดำ บัญชีผู้มีอิทธิพล ใช้อิทธิพลเก๊น อิทธิพลมืด ใบสั่ง
ผู้บงการ จอมบงการ โหด โหดเหี้ยม โหดร้าย โหด โกง ทุกจริต
ฉ้อราษฎร์บังหลวง โกงบ้านโกงเมือง เมียน้อย เมียเก็บ นางบำเรอ
เก๊ กำมะลอ รีดไถ ขูดรีด

นักพนัน นักเลง นักต้มตุ๋น เจ้าพ่อ เจ้าแม่ เจ้าเล่ห์ พัวพันค้ายา
เสพติด เกี่ยวข้องยาเสพติด ปล้นชาติ ขายชาติ ขายนแผ่นดิน ขบถ กบฏ
ต่อแหล รับสินบน ให้สินบน กินสินบน กินใต้โต๊ะ มีหนี้สินล้นพ้นตัว สมิ
ทุศีล ผิดศีลธรรม มารศาสนา ชู้ เป็นชู้ เจ้าชู้ บ้ากาม

ทั้งนี้ ถ้อยคำที่เคยเป็นประเด็นนำไปสู่การฟ้องเป็นคดีหมิ่นประมาทมาแล้ว เช่น คำว่า คลินิกเถื่อน บัญชีดำ ขาชาชาติ

๒.๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด ต่อชื่อเสียง

เมื่อมีการฟ้องคดีอาญารฐานหมิ่นประมาท โจทก์หรือผู้เสียหาย อาจฟ้องคดีทางแพ่งมาในสำนวนคดีอาญา หรือแยกฟ้องเพื่อเรียกค่าเสียหายในทางแพ่ง กรณีการละเมิดต่อชื่อเสียงมาด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ ความว่า “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่น หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่น ผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่ข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้”

ความในมาตรานี้ เป็นการกำหนดให้โจทก์หรือผู้เสียหาย สามารถฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายในกรณีหมิ่นประมาท เป็นการคุ้มครองความเสียหายต่อชื่อเสียงไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งในทางคดีอาจต้องรับฟังผลทางคดีอาญาก่อนว่า ผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทจริง และเมื่อเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทแล้ว การกำหนดค่าเสียหาย หรือค่าสินไหมทดแทน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๓๘ บัญญัติว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด”

การเรียกค่าเสียหายในทางแพ่ง ขึ้นอยู่กับสถานะทางสังคมของบุคคล เช่น เป็นบุคคลสาธารณะ คนที่มีชื่อเสียง หรือคนที่อยู่ในตำแหน่งซึ่งควรจะได้รับ ความเชื่อถือ เช่น ครู อาจารย์ ขนาดของความเสียหาย เช่น กรณีหมิ่นประมาทที่อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจ ซึ่งกฎหมายเขียนไว้ว่า ทางทำมาหาได้ ซึ่งต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าความเสียหายเป็นผลโดยตรงจากการหมิ่นประมาท และเสียหายมากน้อยเพียงใด

ตัวอย่าง สื่อมวลชนเสนอข่าวและภาพคนบดเคาะเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยอ้างว่าเป็นภาพคนบดที่นั่น กับแฟนสาว ขณะมีเพศสัมพันธ์ ต่อมาคนบดได้ฟ้องสื่อมวลชนฐานละเมิด เรียกค่าเสียหาย โดยบรรยายฟ้องว่า การปรากฏภาพและข่าวนั้นต่อสาธารณะ ทำให้เขาถูกเลิกจ้าง ทำให้สูญเสียรายได้จำนวนมาก ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ตัดสินให้สื่อมวลชนจ่ายค่าเสียหายจำนวน ๑๐ ล้านบาท ต่อมาศาลฎีกาพิพากษากลับ คงให้จ่ายค่าเสียหายจำนวน ๑ ล้านบาท เนื่องจากการประเมินค่าความเสียหายในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ สูงกว่าความเสียหายจริง

“คำสันทใหม่ทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด
เพียงใด ให้ศาลวินิจฉัย
ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด”

๒.๕ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมและลงโทษผู้กระทำความผิดที่ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ในการฟ้องคดีหมิ่นประมาทเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือผู้เสียหายมักจะฟ้องขอหาความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ มาด้วย เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีโทษหนัก และยอมความไม่ได้

๒.๖ ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทในกฎหมายคอมพิวเตอร์

แต่สำหรับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้เปลี่ยนแปลงหลักการนี้ ในมาตรา ๑๔ โดยระบุถึงการกระทำซึ่งจะเป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ว่า การกระทำความผิดโดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน หรือปลอม ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือ

ข้อมูลคอมพิวเตอร์ อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา

บทบัญญัติดังกล่าวนี้ ได้แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายคอมพิวเตอร์ฉบับใหม่อย่างชัดเจนว่า เมื่อเป็นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ก็ไม่ถือเป็นความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์อีก ซึ่งคดีที่ฟ้องฐานหมิ่นประมาทตามกฎหมายคอมพิวเตอร์เดิม หากจำเลยยื่นคำร้องให้ศาลวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ฉบับใหม่ไม่ให้ใช้ในความผิดฐานหมิ่นประมาท ศาลก็จะยกฟ้องโจทก์ โดยถือว่าเป็นการฟ้องผิดตัวบทกฎหมายคดีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยความผิดอีกต่อไป

ก่อนหน้านี้ มีการยกฟ้องคดีที่กองทัพเรือ ฟ้อง “ภูเก็ตหวาน” ซึ่งเป็นเว็บไซต์ข่าวภาคภาษาอังกฤษที่จังหวัดภูเก็ตโดยศาลวินิจฉัยตอนท้ายว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์มิได้มุ่งเจตนาลงโทษผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท

“พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า
ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี
หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ด้วยการโฆษณา ซึ่งความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา มีบทบัญญัติ
ไว้เป็นการเฉพาะแล้วในประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น การกระทำของ
จำเลยจึงไม่มีความผิดพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

สำหรับผู้ที่ถูกฟ้องฐานหมิ่นประมาท ตามพระราชบัญญัติ
คอมพิวเตอร์ จะต้องยื่นคำร้องให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดในปัญหาข้อกฎหมายว่า
กฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับข้อหาหมิ่นประมาท
ในกรณีเช่นนี้ ศาลจะยกฟ้อง

อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพ
สื่อมวลชน อยู่ในมาตรา ๑๔ - ๑๕ คือการนำเข้าสู่ เผยแพร่ ส่งต่อ เว็บไซต์
หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่มีข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่ปลอม เป็นเท็จ ข้อมูล
คอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของราชอาณาจักร
หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ตามประมวลกฎหมายอาญา
และข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะลามกอนาจาร ผู้ให้บริการที่เป็น
บริษัทต่าง ๆ มีหน้าที่ต้องตรวจสอบการใช้คอมพิวเตอร์ของลูกจ้าง หรือลูกค้า
ถ้าเป็นความผิด ผู้ให้บริการหรือเว็บมาสเตอร์อาจต้องร่วมรับผิดชอบ

ตัวอย่างการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จ คือการตัดต่อภาพ ซึ่งหากเป็นการตัดต่อภาพที่ทำให้ผู้เสียหายถูกดูหมิ่น เกลียดชัง หรือเสียหาย ต่อชื่อเสียง สื่อมวลชนก็อาจต้องรับผิดชอบนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จ แต่ไม่ใช่ความผิดฐานหมิ่นประมาท

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังมีประเด็นที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการแชร์ข้อมูลซึ่งผู้แชร์อาจมีความผิดตามกฎหมายฉบับนี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหาย แก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

“ในสื่อสังคมออนไลน์ จะปรากฏข้อมูลเท็จ
หรือข่าวปลอม ข่าวเท็จ
ที่เรียกว่า เฟคนิวส์ (Fake News)
ถ้าเราแชร์ข่าวเช่นนี้จะมีผลผิด”

(๒) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(๓) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(๔) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

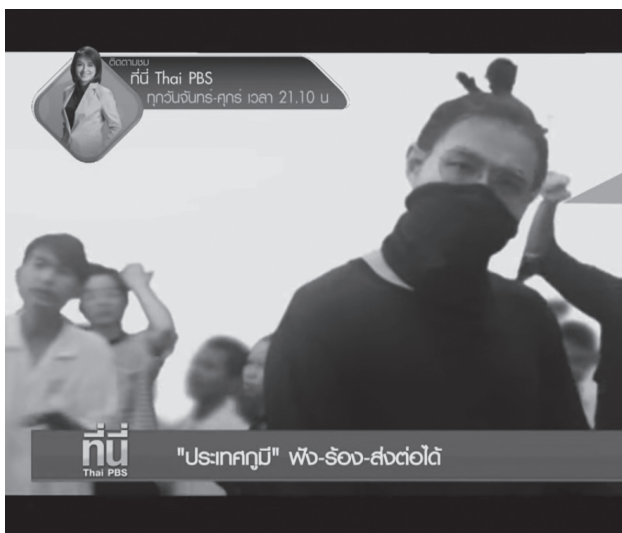
(๕) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

ในข้อ (๕) หากเป็นการเผยแพร่ หรือส่งต่อ หรือแชร์ข้อมูลที่เป็นเท็จ ข้อมูลที่กระทบความมั่นคง ข้อมูลที่มีลักษณะลามก ซึ่งเรา มีการแชร์ข้อมูลเหล่านี้จำนวนมาก จะมีความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์หรือไม่ ?

โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ จะปรากฏข้อมูลเท็จ หรือข่าวปลอม ข่าวเท็จ ที่เรียกว่า เฟกนิวส์ (Fake News) ถ้าเราแชร์ข่าวเช่นนี้ จะมีความผิดได้ จะต้องประกอบด้วย “เจตนา” คือ รู้อยู่แล้วว่าเป็นข่าวเท็จ แต่ยังเผยแพร่ต่อ ในทางตรงกันข้าม หากผู้แชร์เชื่อโดยบริสุทธิ์ใจว่า ข้อมูลหรือข่าวที่เขาแชร์นั้นเป็นความจริงและพิสูจน์ได้ว่าไม่มีเจตนา ก็ไม่เป็นความผิด

“โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์
จะปรากฏข้อมูลเท็จ หรือข่าวปลอม ข่าวเท็จ ที่เรียกว่า
เฟกนิวส์ (Fake News) ถ้าเราแชร์ข่าว เช่นนี้
จะมีความผิดได้”

- แชร์เพลง “ประเทศกูมี”
ไม่มีความผิด

ข้อ (๒) การนำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จ ที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ตัวอย่างเช่น การแชร์เพลง “ประเทศกูมี” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความขัดแย้งในสังคมไทย การแบ่งชั้นทางการเมือง เสียตีสีผู้มีอำนาจ การใช้ความรุนแรงสลายการชุมนุม การบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรม อีกทั้งการจำกัดเสรีภาพของประชาชน

นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ปฏิบัติหน้าที่โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในยุครัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา สมัยแรก กล่าวว่า รัฐบาลรู้สึกเสียใจในเรื่องนี้ เพราะคิดว่าเยาวชนน่าจะใช้ความรู้ ความสามารถด้านดนตรีในทางที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ต่อแผ่นดินเกิดของตัวเองมากกว่านี้ รวมถึงเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนคนอื่น ในขณะที่ พล.ต.อ.ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สั่งการให้ กองบังคับการตำรวจปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) ตรวจสอบการกระทำความผิด

“จากการตรวจสอบเอ็มวีเพลง “ประเทศกูมี” น่าจะเข้าข่าย
ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา ๑๔ (๒) คือ
นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ
โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหาย
ต่อความมั่นคงของประเทศ”

พ.ต.อ.ศิริวัฒน์ ดีพอ ผู้กำกับการกองกำกับการ ๓ บก.ปอท.
เปิดเผยว่า จากการตรวจสอบเอ็มวีเพลง “ประเทศกูมี” น่าจะเข้าข่าย
ความผิด ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
มาตรา ๑๔ (๒) คือ “นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์
อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของ
ประเทศ”

เพราะความเสียหายที่ปรากฏในเนื้อเพลงอาจกระทบกระเทือน
กับเศรษฐกิจ อาจทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่น และสำหรับผู้ส่งต่อ
โพสต์ดังกล่าว ก็อาจเข้าข่ายความผิดในมาตรา ๑๔ (๕) คือ การเผยแพร่
หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่า เป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์
ที่เป็นเท็จ

และนอกจาก บก.ปอท. แล้ว พ.อ.บุรินทร์ ทองประไพ ฝ่ายกฎหมาย
ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังได้แสดงท่าทีร่วมเป็น
ผู้เสียหายในคดีนี้ด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏกระแสการวิพากษ์วิจารณ์ เอ็มวี “ประเทศกูมี” อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะฝ่ายที่เห็นว่า เนื้อหาของ เพลงประเทศกูมี เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์ผู้มีอำนาจ และสังคม มิใช่ การนำเข้าสู่ข้อมูลซึ่งเป็นเท็จ และก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ พล.ต.อ. ศรีวรหารังสิพรหมณกุล กล่าวว่า ประชาชนสามารถ ฟัง ร้อง และแชร์เพลง “ประเทศกูมี” ได้ เนื่องจากตรวจสอบเนื้อหาแล้วไม่ผิดกฎหมาย

ข้อสังเกต เนื้อเพลงประเทศกูมี เป็นลักษณะของการเสียดสี สังคมและผู้มีอำนาจ เป็นการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้การรับรองไว้ในมาตรา ๓๔ ว่า “บุคคลย่อม มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพ ดังกล่าวจะกระทำมิได้ แต่หากพิจารณาเนื้อหา ไม่พบว่าเนื้อหาส่วนใด ที่เป็นเท็จ จึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิด

“สื่อมวลชนจึงไม่สามารถรายงานข่าว ถ่ายภาพ เด็กและเยาวชน
ที่ต้องหาว่ากระทำความผิด รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น
พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อนบ้าน ในลักษณะที่อาจทำให้รู้ตัวเด็ก
และเยาวชนผู้กระทำความผิด”

๒.๗ กฎหมายคุ้มครองการละเมิดสิทธิเด็กและสิทธิครอบครัว

๑. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณา
คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

กฎหมายฉบับนี้ มุ่งหมายให้การคุ้มครองเฉพาะเด็ก (อายุไม่เกิน
๑๕ ปี) และเยาวชน (อายุเกิน ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี) ในกรณีที่เด็ก
และเยาวชนเป็นจำเลยในกระบวนการพิจารณาชั้นศาล ในระหว่าง
การสอบสวนของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการด้วย

โดยมาตรา ๑๓๐ กำหนดห้ามมิให้มีการบันทึกภาพ แพร่ภาพ
พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่า
กระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏ
ในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทาง
พิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้ บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุล
ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำ
ความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือ
เยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับตามกฎหมาย

สื่อมวลชนจึงไม่สามารถรายงานข่าว ถ่ายภาพ เด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อนบ้าน ในลักษณะที่อาจทำให้รู้ตัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด ซึ่งในทางปฏิบัติ สื่อมวลชนอาจรายงานพฤติกรรมแห่งคดีได้ แต่ไม่สามารถระบุชื่อ นามสกุล เด็กผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสถานที่เกิดเหตุ ที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กและเยาวชน

ในมาตรา ๑๓๖ ศาลยังกำหนดห้าม ไม่ให้มีการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาล

● การคุ้มครอง

“แพรวา” คดี ๙ ศพ

ข้อกำหนดห้ามที่เกี่ยวข้องกับการสื่อข่าวและเขียนข่าว
ในกรณีนี้ ก็คือ ห้ามสื่อมวลชนรายงานข่าวที่ทำให้รู้ตัวเด็กและเยาวชน
ผู้กระทำความผิด และเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งในทางคดี
ไม่ว่าจะยกฟ้องหรือไม่ ก็ห้ามมิให้มีการโฆษณาเผยแพร่ ที่อาจทำให้รู้จัก
ตัวเด็กและเยาวชน เช่นเดียวกัน

ผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน
๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีนางสาวแพรวา เยาวชนอายุ ๑๘ ปี ขับรถยนต์ชนรถตู้
โดยสารสาย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต - อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต ๙ ศพ บนทางยกระดับโทลล์เวย์ แม้ในขณะเกิดเหตุ
ยังไม่มีคดีความ นางสาวแพรวา ก็ยังได้รับความคุ้มครอง ตามพระราช
บัญญัติคุ้มครองเด็กซึ่งจะกล่าวต่อไป ต่อมาเมื่อมีการแจ้งความดำเนินคดี
และเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล นางสาวแพรวา ก็ย่อมได้รับ
ความคุ้มครองตาม มาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้

๒. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

กฎหมายฉบับนี้แตกต่างจาก พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ คือกฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อการคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วไป เป็นการตรากฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก มิให้ถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

การทำทารุณกรรมต่อเด็กและเยาวชน เป็นสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ โดยได้นิยามความหมายของคำว่า “ทารุณกรรม” ว่า หมายถึง การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำความผิดหรือประพฤติในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกาย หรือจิตใจหรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

การใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ เช่น ดาราสาวรายหนึ่ง นำเด็กทารกน้อยมาเรียกร้องความเห็นใจจาก สื่อมวลชน โดยอ้างว่าดาราหนุ่มคนหนึ่งเป็นพ่อของเด็ก ทำให้เธอได้รับความเห็นใจและได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีผลพิสูจน์ ในที่สุดว่าดาราหนุ่มคนดังกล่าวไม่ใช่พ่อของเด็ก สื่อมวลชนที่สัมภาษณ์ ดาราสาวผู้นี้ ถ่ายภาพเสนอเรื่องราวของเธอ ก็คือการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก เป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้

ดังนั้น ภาพข่าวที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก หรือเกี่ยวกับการทำทารุณกรรม หน่วงเหนี่ยวกักขังทำให้สูญเสียอิสรภาพ หรือการล่วงละเมิดทางเพศเด็กและเยาวชน ซึ่งปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ รวมทั้งนักสังคมสงเคราะห์เด็กและสิทธิสตรีที่มักนำเด็กและเยาวชนที่ถูกกระทำมาเปิดเผยต่อสาธารณะ จึงนับเป็นความผิด ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ ความว่า

“ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือ

สิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ” ซึ่งมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับเช่นเดียวกัน

๓. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒

กฎหมายฉบับนี้ ออกมายกเลิกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีความละเอียดอ่อน เกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญามุ่งบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากโทษทางอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด หรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

“คำว่า “บุคคลในครอบครัว” ตามกฎหมายฉบับนี้ มีความหมายกว้าง ครอบคลุมผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตรบุญธรรม รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน”

อย่างไรก็ตาม สำหรับสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าว หรือภาพข่าว ลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนยังคงมีความรับผิดชอบตามกฎหมายอยู่

กฎหมาย มีหลักการเพื่อแก้ไข เยียวยาปัญหาการใช้ความรุนแรง ในครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมากกว่าการใช้ความรุนแรง หรือ การทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลทั่วไป การป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิ ครอบครัวของสื่อมวลชน มิให้มีการเผยแพร่ภาพและข่าว อันอาจนำไปสู่ การขยายความขัดแย้ง จนกระทั่งส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว จึงเป็นความจำเป็น เพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีของคนในครอบครัวไว้

คำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่บุคคลในครอบครัวได้กระทำต่อกันโดยเจตนาให้เกิด หรือในลักษณะ ที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ สุขภาพ เสรีภาพ หรือ ชื่อเสียงของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือ ยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ

ส่วนคำว่า “บุคคลในครอบครัว” ตามกฎหมายฉบับนี้มีความหมายกว้าง ครอบคลุมผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตรบุญธรรม รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

ในกรณีเกิดความรุนแรง ระหว่างบุคคลในครอบครัว มาตรา ๓๙ บัญญัติว่าเมื่อมีการแจ้งตามมาตรา ๒๓ หรือมีการร้องทุกข์กล่าวโทษ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือผู้เสียหายเป็นผู้ฟ้องคดีอาญาอันมีลักษณะเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว แล้วห้ามมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งภาพเรื่องราว หรือข้อมูลใดๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลในครอบครัว ในคดีตามพระราชบัญญัตินี้

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลในครอบครัว ในกรณีที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการหรือประโยชน์สาธารณะ หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับ

“คำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่บุคคลในครอบครัวได้กระทำต่อกันโดยเจตนาให้เกิด หรือในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ สุขภาพ เสรีภาพ หรือชื่อเสียงของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับ การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ”

ความยินยอมเป็นหนังสือจากบุคคลผู้นั้น และในการเปิดเผยต้องไม่ระบุชื่อ หรือข้อมูลส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด ถ้าหากการเปิดเผยนั้นจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร หรือจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต สุขภาพ หรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่ง บุคคลใด จะทำการเปิดเผยไม่ได้ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารด้วย

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายฉบับนี้ กำหนดห้ามมิให้สื่อมวลชนเสนอข่าว หรือ ภาพข่าว ลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ในคดีความรุนแรง ในครอบครัว อันจะมีผลกระทบต่อผู้กระทำความรุนแรง ซึ่งต้องพิจารณา เป็นกรณีไป

กรณีพิพาทตามกฎหมายส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบัน
ครอบครัว อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว เมื่อมีการไกล่เกลี่ย
ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของคดีประเภทนี้ พระราชบัญญัติศาลเยาวชน
และครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มาตรา ๑๕๓
ยังกำหนดห้ามมิให้แพร่ภาพ แพร่เสียง ระบุชื่อหรือแสดงข้อความ หรือ
การกระทำการด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้รู้จักตัวคู่ความหรือทำให้
เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือ
ถูกกล่าวถึงในคดีด้วย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

၆

บทที่ ๓

กฎหมายที่เป็นเครื่องมือ ในการทำงานของสื่อมวลชน

นอกจากกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน เพื่อเป็นแนวทางในการสื่อข่าวและการเขียนข่าวมิให้ไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและหมิ่นประมาทบุคคลอื่น อีกทั้งเพื่อการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนบุคคลในครอบครัวแล้ว ยังมีกฎหมายอีกบางฉบับ ที่สื่อมวลชนอาจใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ประกอบด้วย ๑. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ และ ๒. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

๓.๑ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐

ในการสื่อข่าวและการเขียนข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน หรือ Investigative Reporting จำเป็นต้องเข้าถึงข้อมูลข่าวสารบางเรื่องที่อยู่ในความครอบครองของภาครัฐ เช่น ข้อมูลเอกสารการจัดซื้อ จัดจ้าง ข้อมูลสัญญาสัมปทานระหว่างรัฐและเอกชน การเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้

ไม่อาจทำได้โดยง่าย การใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติ รับรองสิทธิการรับรู้ของประชาชน (Right to Know) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงานของสื่อมวลชน โดยเฉพาะข่าวที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๙ กำหนดว่า รัฐต้องเปิดเผยข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะในครอบครอง ของหน่วยงานของรัฐ ที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็น ความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชน เข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

หลักการสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิด เป็นข้อยกเว้น” ดังนั้น หน่วยงานรัฐจะต้องจัดสถานที่เพื่อให้ประชาชน สามารถเข้าไปตรวจสอบข้อมูล ข่าวสารของหน่วยงานนั้นได้ตลอดเวลา

“การใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
จึงเป็นการใช้เครื่องมือทางกฎหมายในการตรวจสอบ
การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้ระบบราชการ
เป็นระบบที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้”

ยกเว้นข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการ
ข้อมูลนี้อาจส่งผลกระทบต่อสถาบัน ข้อมูลที่หากเปิดเผยจะเกิดความ
เสียหายแก่ประเทศชาติ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ
อย่างไรก็ตาม หากไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ ก็อาจใช้สิทธิ
ทำหนังสือถึงหน่วยงานนั้น เพื่อขอตรวจสอบข้อมูล เอกสารที่ต้องการได้
โดยหน่วยงานรัฐผู้รับผิดชอบ จะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่
ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร

และในกรณีเจ้าหน้าที่รัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด
หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสีย ผู้ยื่นคำขอก็สามารถ
อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารภายใน
๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น

การใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงเป็นการใช้
เครื่องมือทางกฎหมายในการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ
ทำให้ระบบราชการเป็นระบบที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

เมื่อสื่อมวลชน ต้องการขอข้อมูลข่าวสารใด จะต้องทำหนังสือ
ถึงหัวหน้าส่วนราชการที่มีข้อมูลข่าวสารนั้นอยู่ในครอบครอง โดยระบุ
รายละเอียดของข้อมูลข่าวสาร ดังนี้

ตัวอย่างคำขอข้อมูลข่าวสาร

เขียนที่ ระบุสถานที่เขียน/ที่อยู่ของผู้เขียน
วันที่.....

เรื่อง ขอข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรียน

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง/อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....มีความประสงค์ขอข้อมูลข่าวสาร ดังต่อไปนี้

1.
2.
3.
4.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการให้ตามความประสงค์ของข้าพเจ้าต่อไป

หมายเหตุ : ผู้ขอข้อมูลข่าวสาร

1. ต้องเป็นคนไทย
2. ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้อง
3. ไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....

(.....)

กรณีที่ใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ และ
หน่วยงานนั้นเพิกเฉยไม่พิจารณาคำขอในเวลาอันสมควร อาจใช้สิทธิ
ร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ดังนี้

ตัวอย่างการเขียนคำร้องเรียน

เขียนที่ ระบุสถานที่เขียน/ที่อยู่ของผู้เขียน
วันที่.....

เรื่อง

เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง/อาชีพ.....
อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
โทรศัพท์.....มีความประสงค์ขอร้องเรียน.....ว่า ได้กระทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ เกี่ยวกับกรณีเพิกเฉยไม่พิจารณา
คำขอข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้า

ด้วยเมื่อวันที่.....ข้าพเจ้าได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูล
ข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ขอดูเอกสารจำนวนรายการ (ดังมีรายละเอียดตาม
สำเนาคำขอของข้าพเจ้าที่แนบมาพร้อมนี้)จาก.....และข้าพเจ้าได้ติดตามทวงถาม
ที่.....อีกหลายครั้ง ครึ่งสุดท้าย เมื่อวันที่.....แต่.....มิได้ดำเนินการพิจารณาใด ๆ
ให้แก่ข้าพเจ้า โดยไม่มีเหตุผล ข้าพเจ้าเห็นว่า.....ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า จงใจเพิกเฉยและ
ไม่ให้ความสะดวกแก่ข้าพเจ้าในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการให้ตามความประสงค์ของข้าพเจ้าต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....
(.....)

กรณีหน่วยงานรัฐมีคำสั่งไม่เปิดเผย ปฏิเสธ หรือเพิกเฉยใน
คำขอข้อมูลข่าวสารของราชการ สื่อมวลชนมีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์ต่อ
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อพิจารณาส่งเรื่องให้คณะ
กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

สาขาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารนั้น ดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยต่อไป โดยตัวอย่างการเขียนอุทธรณ์ ดังนี้

ตัวอย่างการเขียนคำอุทธรณ์

เขียนที่.....
วันที่.....

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ.....
เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง/อาชีพอยู่บ้านเลขที่.....
.....โทรศัพท์ มีความประสงค์ขออุทธรณ์กรณีสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่เปิดเผยผลการสอบสวนกรณีการครอบครองนาฬิกาห루
ของ พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี

ด้วยเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ข้าพเจ้าได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูล
ข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ขอทราบผลการพิจารณา สอบสวนกรณีการครอบครอง
นาฬิกาห루ของพล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๐
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีคำสั่งปฏิเสธ ไม่เปิดเผย
ผลการสอบสวนดังกล่าว รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือปฏิเสธ ที่แนบมาพร้อมกันนี้

ข้าพเจ้าจึงขอใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....
(.....)

โดยส่งอุทธรณ์คำสั่ง ตามที่อยู่นี้

ชื่อ ที่อยู่ ผู้ร้อง

เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๓.๒ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

คำว่า “ลิขสิทธิ์” ตามกฎหมายฉบับนี้ หมายถึง สิทธิแต่ผู้เดียว ที่กฎหมายรับรองให้ผู้สร้างสรรค์กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ตนได้กระทำขึ้น อันได้แก่ สิทธิที่จะทำซ้ำ ดัดแปลง หรือนำออกโฆษณา ไม่ว่าในรูปลักษณะใด หรือวิธีใด รวมทั้งอนุญาตให้ผู้อื่นนำงานนั้นไปทำ เช่นว่านั้นด้วย

งานที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน จัดอยู่ในประเภทงานวรรณกรรม คือ งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และหมายความรวมถึงโปรแกรม คอมพิวเตอร์ด้วย

การกระทำที่จะถือว่า เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ จะต้องครบองค์ประกอบความผิด คือ มีการทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย และหากการกระทำนั้นเป็นไปเพื่อการค้า ผู้กระทำก็ต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น

การทำซ้ำ หมายถึง การทำสำเนาจากต้นฉบับ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน การทำสำเนาจากเว็บไซต์ ทำสำเนาหน้าจอคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Print Screen Copy) ดัดแปลง หมายถึง การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของเจ้าของมาแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จัดลำดับใหม่ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ

ส่วนการเผยแพร่ต่อสาธารณชน หมายถึง การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปปรากฏต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะในแพลตฟอร์มใด

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ งานวรรณกรรมของสื่อมวลชน

การศึกษากฎหมายฉบับนี้ เป็นประโยชน์ในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในการผลิตงานวรรณกรรมของสื่อมวลชน กรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน สามารถฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดลิขสิทธิ์ได้

**“โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Print Screen Copy)
ดัดแปลง หมายถึง การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของเจ้าของมา
แก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง
จัดลำดับใหม่ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ”**

ในทางตรงกันข้าม บ่อยครั้งที่สื่อมวลชนนำงานอันมีลิขสิทธิ์มาใช้ด้วยความเข้าใจผิด ก็ต้องรับผิดชอบละเมิดลิขสิทธิ์เช่นเดียวกัน เช่น อ้างที่มา หรืออ้างว่าได้มาจากกูเกิล การอ้างที่มาหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่เป็นเหตุยกเว้นความรับผิด หรือการอ้างกูเกิล ก็ไม่เป็นเหตุยกเว้นความผิด เพราะกูเกิลไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์

ข่าวมีลิขสิทธิ์

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ควรทำความเข้าใจ เนื่องจากมาตรา ๗ ของกฎหมายฉบับนี้ ถือว่างานข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ จำเป็นต้องพิจารณาว่า “ข่าวประจำวัน” เป็นงานสร้างสรรค์ อันควรได้รับการคุ้มครองหรือไม่

คำว่า “ข่าวประจำวัน” หมายถึง ข่าวที่เป็นทางการโดยการแถลงของรัฐบาล หรือหน่วยงานรัฐ เป็นรูปแบบเดียวกัน เนื้อหาเดียวกัน แต่หากเป็นข่าวประจำวัน ที่สื่อแต่ละสำนักนำมาเรียบเรียงใหม่เพิ่มเติม

ตัดทอนเนื้อหาใหม่ ก็น่าจะเป็นงานที่สร้างสรรค์ชิ้นใหม่ อันได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้ที่นำข่าวนั้นไปใช้ ไปดัดแปลง เช่น การให้หัวข้อใหม่ ในลักษณะคลิกเบท (Clickbait) และเผยแพร่ต่อสาธารณะ จึงเป็นผู้ที่ละเมิดลิขสิทธิ์

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง อ่านคำพิพากษาศาลฎีกา เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒ คดีระหว่าง บริษัท อินโฟเคสต์ จำกัด โจทก์ บริษัท บิสนิวส์ เอเอพี (ประเทศไทย) จำกัด จำเลย โดยศาลวินิจฉัยว่า การที่จำเลยนำข่าวของโจทก์ไปทำซ้ำ และเผยแพร่ต่อโดยไม่ได้รับอนุญาตจำนวน ๑๓๕ ชิ้น เป็นการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์

ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า งานทั้ง ๑๓๕ ชิ้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารที่นำเสนอเพียงข่าวประจำวันและข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่เป็นงานที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นโดยมีการศึกษา รวบรวมและคัดเลือกข้อมูลข่าว มีการจัดทำบทสัมภาษณ์ และผ่านกระบวนการวิเคราะห์ขึ้น

“พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ ได้เพิ่มบทนิยามคำว่า
“ข้อมูลการบริหารสิทธิ” ซึ่งจะเกี่ยวข้องโดยตรง
การละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์”

ด้วยความสามารถของผู้สร้างสรรค์เอง และงานนั้นมีการใช้ความวิริยะ
อุตสาหะ สติปัญญา และแรงงานในระดับที่เหมาะสม ตลอดจนมีการใช้
วิจารณ์จากประสบการณ์ในการวิเคราะห์ด้วยความคิดริเริ่มของ
ผู้สร้างสรรค์เอง

สำหรับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการ
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์เดิม ซึ่งครอบคลุมถึงผู้ที่ละเมิด
ลิขสิทธิ์ทั่วไปอยู่แล้ว แต่ได้เพิ่มเนื้อหาในการกำหนดความผิดการ
ละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ร่างขึ้นในยุคที่การละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์
ยังไม่แพร่หลาย

ข้อมูลบริหารสิทธิ การละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีโทษหนักขึ้น

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ ได้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ข้อมูล
การบริหารสิทธิ” ซึ่งจะเกี่ยวข้องโดยตรงการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบ
คอมพิวเตอร์

คำว่า “ข้อมูลการบริหารสิทธิ” หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดงการแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นว่านี้ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้น อาจก่อให้เกิดก่อกำเนิด ให้ความสะดวก หรือปิดกั้นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

ทั้งนี้ หากมีผู้รู้อยู่แล้วว่างานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์นั้น ได้มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิด้วย ถ้าได้นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

ข้อมูลการบริหารสิทธิ เช่น ลายน้ำ ลายเซ็น หรือสิ่งที่ยืนยันไว้ในภาพ ในแถบบันทึก เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หากมีการลบหรือเปลี่ยนแปลง ผู้นั้นมีความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ จะต้องรับโทษหนัก

“ทั้งนี้หากมีผู้ที่รู้อยู่แล้วว่างานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์นั้น
ได้มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ
ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิด้วย
ถ้าได้นำหรือส่งเข้ามา ในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย
และเผยแพร่ต่อสาธารณชน”

กว่าการละเมิดลิขสิทธิ์โดยทั่วไป คือต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาท
ถึงหนึ่งแสนบาท และหากการกระทำความผิดเป็นไปเพื่อการค้า
ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาท
ถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แต่การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลบริหารสิทธิ ดังต่อไปนี้ กฎหมาย
มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

๑. การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดย
เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับการให้เป็นไปตาม
กฎหมาย การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง
แห่งชาติหรือวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน

๒. การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยสถาบัน
การศึกษา หอจดหมายเหตุห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ
สาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

๓. การเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

ดังนั้น งานข่าว ภาพ ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของสื่อมวลชน บุคคลอื่นจะนำไปใช้โดยไม่ขออนุญาตไม่ได้ หรือแม้แต่อ้างอิงชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ หรืออ้างที่มาจากระบบคอมพิวเตอร์ Google เพราะไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น ในขณะเดียวกัน การที่บุคคลอื่นไปลบ หรือดัดแปลง เช่น ลบลายน้ำบนภาพเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญลักษณ์ที่ปรากฏในภาพหรือแถบบันทึก ก็ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลบริหารสิทธิ ซึ่งต้องรับโทษหนักมากขึ้นจากการละเมิดลิขสิทธิ์ทั่วไป

กรณีการละเมิดลิขสิทธิ์ของไทยพีบีเอส โดยส่วนใหญ่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรม ซึ่งอาจนำมาจาก Google หรือ YouTube การนำมาใช้โดยไม่รู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือรู้ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แต่ไม่ได้ขออนุญาต เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ซึ่งมีโทษทั้งทางแพ่งและอาญา

• กรณีศึกษา (Case Study) ของไทยพีบีเอส พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

กรณีการร้องเรียนการละเมิดลิขสิทธิ์ของรายการ ข่าวที่น่าลงใน และการถ่ายทอดลง YouTube โดยมีการขึ้นร้องเรียนว่าในคลิป หรือ การถ่ายทอดสดมีการนำเพลงประกอบมาใช้โดยไม่มีการขอลิขสิทธิ์ จากต้นสังกัด กรณีศึกษาในห้วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๒ จำนวน ๕ เรื่อง มีรายละเอียดดังนี้

๑. ถ่ายทอดสดปั่นสู่ฝันคนวัยมันส์ จักรยานดาวน์ฮิลล์ชิงแชมป์ ประเทศไทย ออกอากาศวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ สำนักโทรทัศน์ และวิทยุ นำเพลง Action Packed and Ready ๑ มาใช้ในช่วง ถ่ายทอดสดนาทีที่ ๑.๓๐ - ๒.๒๓ จำนวน ๕๓ วินาที และนำเพลง Your Betrayal : Bullet for my Valentine มาใช้ในช่วงถ่ายทอดสด นาทีที่ ๔๘ - ๔๘.๑๐ จำนวน ๑๐ วินาที ผู้อ้างสิทธิ์ให้ทางสถานี ยื่นข้อโต้แย้งถึงการได้สิทธิ์การใช้เพลง หรือนำเพลงออก

การจำกัดการดู โฉม
การตั้งค่ารายวัน ไม่สามารถตั้งค่ารายวันได้จากวีดีโอได้ ๑
หากคุณเคยมีปัญหาลงทะเบียน คุณไม่จำเป็นต้องดำเนินการใดๆ
ดูข้อมูลเพิ่มเติม

รายการแนะนำ

เนื้อหา	ผู้จัดสร้าง	หมายเหตุ
Action Packed And Ready 1 - Epidemic Sound การบันทึกเสียง 1:30 - 2:23 เล่นได้โดยส่วนที่ตรงกับ	Epidemic Sound	สร้างรายวันโดยเจ้าของลิขสิทธิ์ นำเพลงออก ๑ ขึ้นได้แล้ว ๑
Your Betrayal - Bullet For My Valentine การบันทึกเสียง 48:00 - 48:10 เล่นได้โดยส่วนที่ตรงกับ	SME โปรดucer: Sony Music Entertainment	สร้างรายวันโดยเจ้าของลิขสิทธิ์ นำเพลงออก ๑ ขึ้นได้แล้ว ๑

๒. สารคดี Spirit of Asia ตอน ชาวซิดดีแห่งคุชราต เชื้อสายแอฟริกาในอนุทวีป ออกอากาศวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ สำนักกรรมการนำเพลง Tandav มาใช้ในช่วงนาทีกี่ ๒.๐๓ - ๒.๕๘ จำนวน ๕๕ วินาที ผู้อำสทธิ์ให้ทางสถานียื่นข้อโต้แย้งถึงการได้สิทธิ์การใช้เพลง หรือจะนำเพลงออก

ชาวซิดดีแห่งคุชราต เชื้อสายแอฟริกาในอนุทวีป : Spirit of Asia (26 พ.ค. 62)

โฆษณาอาจปรากฏในวิดีโอของคุณ

พบเนื้อหาที่มีลิขสิทธิ์ในวิดีโอของคุณ
ผู้สร้างสรรค์สามารถได้รับแจ้งการละเมิดจากเราในวิดีโอ YouTube ของคุณได้ อย่างไรก็ตาม
โฆษณาอาจแสดงในวิดีโอ

การจำกัดการดู โฆษณา
การสงวนลิขสิทธิ์ สร้างรายได้โดยผู้สร้างสรรค์ ©

หากคุณละเมิดนโยบายของเรา คุณอาจเป็นผลดำเนินการใดๆ
ดูข้อมูลเพิ่มเติม

รายละเอียด

เนื้อหา	ผู้สร้างสรรค์	นโยบาย
Tandav - Bikram Ghosh ภาพยนตร์อินเดีย 2:03 - 2:58 นาทีวิดีโอส่วนประกอบ	The Orchard Music SME NanosofAmerica ในนามของ: Nanras Records	สงวนลิขสิทธิ์โดยผู้สร้างสรรค์ นำเพลงออก © อินโฟเควส ©

๓. รายการ Big Story เรื่องใหญ่ Thai PBS ตอน ชายแดนใต้.....ใครกลัว ? ออกอากาศวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ สำนักวิทยการนำเพลง Under Attack มาใช้ในช่วงนาทีที่ ๐.๒๑ - ๐.๕๓ จำนวน ๓๒ วินาที ผู้อังสิทธิ์ให้ทางสถานียื่นข้อโต้แย้งถึงการได้สิทธิ์การใช้เพลง หรือจะนำเพลงออก

[Live] ชายแดนใต้...ใครกลัว ? : Big Story เรื่องใหญ่ Thai PBS (30 พ.ค. 62)

โฆษณาอาจปรากฏในวิดีโอของคุณ

พบเห็นหากมีข้อสงสัยในวิดีโอของคุณ
ผู้อังสิทธิ์อนุญาตให้ใช้เนื้อหาของพวกเขาในวิดีโอ YouTube ของคุณได้ อย่างชัดเจน
โฆษณาอาจแสดงในวิดีโอ

การจัดการ

ไม่มี

การใส่สายได้

สร้างรายได้โดยผู้อังสิทธิ์

หากคุณลบวีเน็ทของเนื้อหา คุณจะไม่ได้รับค่าตอบแทนใดๆ
คุณลบวีเน็ท

รายละเอียด

เนื้อหา	ผู้อังสิทธิ์	หมายเหตุ
Under Attack - Arnotz Plessner ภาพยนตร์เสียง 0:21 - 0:53 นาทีในวีเน็ทของสถานี	SourceAudio Holdings (masters) ในนาม: Underground Music	สร้างรายได้โดยเจ้าของสิทธิ์ ค่าเพลงออก รับได้เมื่อ

๔. ข่าว ๙ โมง : ประเด็น Scoop ข่าว สืบเส้นทางค้ายาเสพติด
ข้ามชาติไทย-ไต้หวัน วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๒ สำนักข่าว นำเพลง
Rocket Away ในช่วงนำเสนอ Scoop ข่าว ช่วงเวลาวันที่ ๔.๑๙ - ๖.๑๘
จำนวน ๑๑๙ วินาที ผู้อ้างสิทธิ์ให้ทางสถานียื่นข้อโต้แย้งถึงการได้สิทธิ์
การใช้เพลง

ข่าว 9 โมง : ประเด็นข่าว (22 มิ.ย. 62)

โฆษณาอาจปรากฏในวิดีโอของคุณ

พบเนื้อหาที่มีลิขสิทธิ์ในวิดีโอของคุณ
ผู้อ้างสิทธิ์อนุญาตให้เราใช้เนื้อหาของคุณในวิดีโอ YouTube ของคุณได้ อย่างไรก็ตาม
โฆษณาอาจแสดงในวิดีโอ

การจำกัดการดู 16+
การสงวนลิขสิทธิ์ สร้างภายใต้ลิขสิทธิ์ ©

หากคอมเมนต์หรือโพสต์ใดๆ ไม่จำเป็นต้องดำเนินการใดๆ
ดูข้อมูลเพิ่มเติม

รายละเอียด

เนื้อหา	ผู้อ้างสิทธิ์	นโยบาย
ROCKET AWAY การแสดงสด 4:19 - 6:18 ของวิดีโอส่วนที่ตรงกัน	UMPG LatinAutor - UMPG UBEM (เจ้าของลิขสิทธิ์ 4 คน)	สงวนลิขสิทธิ์ อินโดนีเซีย ©

๕. รายการ ศิลป์โมสร ตอน คลิปมหนังไทยรายได้น้อย
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ สำนักข่าว นำเพลง Imad ในช่วงก่อนเข้า
รายการช่วงเวลานาทีที่ ๐.๑๖ - ๐.๕๐ จำนวน ๓๔ วินาที ผู้อ้างสิทธิ์
ให้ทางสถานียื่นข้อโต้แย้งถึงการได้สิทธิ์การใช้เพลงหรือนำเพลงออก

คลิปมหนังไทยรายได้น้อย : ศิลป์โมสร (24 มิ.ย.62)

โฆษณาอาจปรากฏในวิดีโอของคุณ

พบเนื้อหาที่มีลิขสิทธิ์ในวิดีโอของคุณ
ผู้อ้างสิทธิ์ของคุณได้ยื่นข้อโต้แย้งต่อทนายความในวิดีโอ Your video ของคุณได้ อ่างอ้างสิทธิ์
โฆษณาอาจแสดงในวิดีโอ

การจำกัดการดู ไม่มี
การสร้างรายได้ สร้างรายได้เมื่อผู้อ้างสิทธิ์ 0

หากคุณลบอินโฟเทกซ์ คุณไม่จำเป็นต้องดำเนินการใดๆ
ดูข้อมูลเพิ่มเติม

รายละเอียด

เนื้อหา	ผู้อ้างสิทธิ์	หมายเหตุ	
IMAD01_14 - UPM/ella การขึ้นคานมือ 0:16 - 0:50 แบบวีดีโอส่วนตัวของคุณ	HAAWK for a 3rd Party ใบอนุญาตของ UPM IMAD01	สร้างรายได้โดยเจ้าของลิขสิทธิ์	นำเพลงออก 0 ปิดได้เมื่อ 0

ภายในเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน ๒๕๖๒ นอกจากกรณีศึกษาดังกล่าวข้างต้น ยังมีกรณีที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ ที่ทางไทยพีบีเอสมีข้อร้องเรียนมาจาก YouTube เกี่ยวกับลิขสิทธิ์เพลงจากการนำเสนอข่าว รายการข่าว รายการ และรายการสำนักโทรทัศน์และวิทยุจำนวน ๓๐ เรื่อง โดยรายละเอียดดังนี้

สำนักข่าว เช่น Scoop ข่าววันใหม่ ข่าว ๙ โมง

แนวทางแก้ไขปัญหาคopyrightที่หน่วยงานแห่งชาติตรวจหา จ.สตล :ประเด็นทางสังคม (29 พ.ค. ...

แนวทางแก้ไขปัญหาคopyrightที่หน่วยงานแห่งชาติตรวจหา จ.สตล

แนวทางแก้ไขปัญหาคopyrightที่หน่วยงานแห่งชาติตรวจหา จ.สตล

โฆษณาอาจปรากฏในวิดีโอของคุณ

ขณะนี้หากวิดีโอของคุณมีลิขสิทธิ์ในวิดีโอของคุณ ผู้ใช้งานสามารถดูวิดีโอของคุณได้โดย YouTube ของคุณได้ อย่างไรก็ตาม เราขอแนะนำให้คุณอัปเดตข้อมูลของคุณ

การจำกัดการดู: ไม่มี

การสร้างรายได้: สร้างรายได้โดยผู้ใช้งานอื่น ๆ

หากคลอสมกับนโยบายของ YouTube คุณไม่จำเป็นต้องอัปเดตข้อมูลของคุณ

รายละเอียด

เนื้อหา	ผู้ใช้งาน	หมายเหตุ
And Then They Came for Me - Audiomachine การบันทึกเสียง 0:01 - 0:43 เพลงสตริงเครื่อง	<u>Audiomachine</u> ใบอนุญาต: Audiomachine	สร้างรายได้โดยเจ้าของลิขสิทธิ์ นำเพลงออก ใช้ได้ฟรี

รายการที่สำนักข่าวดูแล เช่น ความจริงไม่ตาย ชีวิตจริงยิ่งกว่าละคร
ศิลปินโมสร ตอบโจทย์ วันใหม่ไทยพีบีเอส ทุกทิศทั่วไทย สารพันล้นทุ่ง

รายการที่สำนักรายการดูแล เช่น เทียวไทยไม่ตกยุค สามัญชน คนไทย ทัวถิ่นแดนไทย นโยบาย by ประชาชน Spirit of Asia ดูให้รู้

ปลดหนี้ข้าราชการ ยกเลิกการโกหนำของเงินเดือน : นโยบาย BY ประชาชน (24 พ.ค. 62)

โฆษณาอาจปรากฏในวิดีโอของคุณ

คุณได้ทำวิดีโอเกี่ยวกับในวิดีโอของคุณ
ผู้เข้าชมที่ดูวิดีโอของคุณได้เปิดโฆษณาของคุณในวิดีโอ YouTube ของคุณได้ อย่างไรก็ตาม
โฆษณาอาจแสดงในวิดีโอ

การจำกัดการดู

ไม่มี

การตั้งค่ารายได้

สร้างรายได้โดยผู้เข้าชม

หากคุณต้องการเปิดโฆษณา คุณจำเป็นต้องดำเนินการใดๆ
ดูข้อมูลเพิ่มเติม

รายละเอียด

เนื้อหา	ผู้เข้าชม	นโยบาย	จำนวนคลิก
Tin Soldiers การบังคับเงินเดือน 45:53 - 46:49 เล่นวิดีโอส่วนที่ 1 ของ 1	AdSense Masters Admin โฆษณาของ: AXS	สร้างรายได้โดยเจ้าของสิทธิ์	จำนวนคลิก: 0 ดูข้อมูลเพิ่มเติม

รายการที่สำนักโทรทัศน์ถ่ายทอดสด เช่น คี๊ควายเหล็ก สมรภูมิ คนพันธุ์แกร่ง

คี๊ควายเหล็ก BATTLE (26 พ.ค. 62)

โฆษณาอาจปรากฏในวิดีโอของคุณ

พบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในวิดีโอของคุณ
ผู้เข้าชมสามารถดูวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับวิดีโอ YouTube ของคุณได้ อย่างไรก็ตาม
โฆษณาอาจแตกต่างกันไป

การจำกัดการดู

ไม่มี

การสร้างรายได้

ไม่สามารถสร้างรายได้จากวิดีโอได้

I

หากคุณสมัครเป็นสมาชิก YouTube Premium คุณจะสามารถดูวิดีโอของคุณได้

ดูข้อมูลเพิ่มเติม

รายละเอียด

เนื้อหา	ผู้จัดสิทธิ์	นโยบาย
Your Betrayal - Bullet For My Valentine ภาพยนตร์สั้น 1:46:14 - 1:46:42 (บน YouTube)	SME ใบอนุญาต: Sony Music Entertainment	สงวนลิขสิทธิ์โดยเจ้าของลิขสิทธิ์

นำเพลงออก

ในวิดีโอ

การละเมิดลิขสิทธิ์ในกรณีตัวอย่างนี้ เป็นละเมิดลิขสิทธิ์ในงาน
ดนตรีกรรม คือ คำร้อง ทำนอง หรือการเรียบเรียงเสียงประสานเพลง
ต่าง ๆ บนเว็บไซต์ การอ้างที่มา ไม่เป็นเหตุยกเว้นความรับผิด นอกจาก
ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ชัดเจนแล้ว

۹

ความรับผิดชอบด้านกฎหมาย และจริยธรรมสื่อมวลชน

.....

ในบทที่ผ่านมา ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นเครื่องมือในการควบคุมสังคม มีสภาพบังคับ คือ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ก็จะต้องรับโทษในทางอาญา เช่น ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ทำงานบริการสังคมหรือบำเพ็ญประโยชน์แทนค่าปรับ ทรัพย์สิน ในทางแพ่ง เช่น การชดเชยค่าเสียหาย ในขณะที่ความรับผิดชอบในเรื่องจริยธรรม โดยทั่วไปไม่มีสภาพบังคับ ทั้งนี้ หลักในกำกับดูแลการละเมิดจริยธรรม เป็นเรื่องของมาตรการทางสังคม หรือ Social Sanction คือการสร้างระบบการควบคุมสังคม โดยสังคมนั่นเอง

การใช้มาตรการทางสังคม เช่น การแสดงความไม่ยอมรับต่อต้าน คำบาตร ในกรณีของสื่อมวลชน ก็คือการที่ผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร ไม่ดู ไม่ฟังสื่อที่ละเมิดจริยธรรม หรือรวมตัวกันกดดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่นในกรณีที่ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน

ยื่นหนังสือให้สถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่ง แสดงจุดยืน กรณีที่พิธีกรรายการ
คนหนึ่งมีคติความเกี่ยวกับการทุจริตค่าโฆษณา โดยเรียกร้องให้
เจ้าของกิจการ ใช้มาตรการทางสังคม ถอนโฆษณาในรายการนั้น

ถึงแม้ หลักการในการกำกับ ดูแลเรื่องจริยธรรม จะใช้มาตรการ
ทางสังคม แต่สำหรับไทยพีบีเอส พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียง
และแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) บัญญัติให้
คณะกรรมการนโยบาย กำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของกรรมการบริหาร
ผู้อำนวยการ ผู้บริหารขององค์การ พนักงานและลูกจ้างขององค์การ
และบทลงโทษด้วย ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการรับ
และพิจารณาเรื่องร้องเรียนจากประชาชน

“ข้อบังคับด้านจริยธรรม ไม่แตกต่างจากบทบังคับตาม
กฎหมาย กล่าวคือ แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๕ จะบัญญัติให้การรับรองว่า
“บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมี
เสรีภาพในการเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็น
ตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ” แต่การใช้เสรีภาพนั้น
ต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ”

ข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพ อย่างน้อยต้องครอบคลุม
เนื้อหาสาระ ดังต่อไปนี้

- (๑) ความเที่ยงตรง ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม
- (๒) ความเป็นอิสระของวิชาชีพ และความรับผิดชอบต่อสาธารณชน
- (๓) การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัว และ
การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล
- (๔) การคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่แสดงออกถึง
ความรุนแรง การกระทำอันผิดกฎหมาย หรือศีลธรรม อบายมุข และ
ภาษาอันหยาบคาย
- (๕) การปฏิบัติต่อเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย และผู้ที่อยู่ในภาวะโศกเศร้า
- (๖) การจ่ายเงินแก่แหล่งข่าว การรับรางวัลและผลประโยชน์
ตอบแทนเพื่อให้เสนอข่าว หรือมีส่วนร่วมในการกระทำใดอันกระทำให้
ขาดความเป็นธรรม และความเป็นอิสระของวิชาชีพ
- (๗) การปกป้องและปฏิบัติต่อแหล่งข่าวอย่างเป็นธรรม
โดยกฎหมาย กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายเผยแพร่ข้อบังคับด้าน
จริยธรรมที่จัดทำขึ้นต่อสาธารณชนด้วย

ข้อบังคับด้านจริยธรรม ไม่แตกต่างจากบทบังคับตามกฎหมาย กล่าวคือ แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๕ จะบัญญัติให้การรับรองว่า “บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ” แต่การใช้เสรีภาพนั้น ก็ต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบทั้งในเรื่องกฎหมายและจริยธรรมด้วย

● ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน

ในการปฏิบัติงานข่าวทุกแขนงย่อมมีโอกาสเกิดความผิดพลาดได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน ในกรณีนี้ สื่อมวลชนพึงต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคไปกับสิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวสารอย่างน้อย ๒ ประการ คือ

๑. ความรับผิดชอบทางกฎหมาย

ในฐานะที่สื่อเป็นนายประตูดูข่าวสาร หรือเป็นด่านแรกในการทำงานข่าว ควรจะต้องศึกษากฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น

“สำหรับความผิดทางกฎหมายที่นักข่าว หรือบรรณาธิการ
จะต้องเผชิญอยู่เสมอ คือความผิดฐานหมิ่นประมาท
ละเมิดต่อชื่อเสียง เกียรติยศ และทางทำมาหาได้ของบุคคลอื่น
ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ นักข่าวจึงต้องระมัดระวัง
ในการใช้ถ้อยคำ การรายงานข่าวที่ต้องเคารพ
หลักการพูดความจริง อย่างเคร่งครัด”

ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท โดยเฉพาะ
ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วย
ความผิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติความผิด
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พระราชบัญญัติว่าด้วยคดีเด็กและเยาวชน
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยความผิดฐานละเมิดต่อชื่อเสียง
เกียรติยศ และทางทำมาหาได้ ทั้งนี้ เพราะความรับผิดชอบทางกฎหมาย
เป็นข้อจำกัด ในการใช้สิทธิ เสรีภาพประการหนึ่ง ภายใต้หลักประกันสิทธิ
เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

สำหรับความผิดทางกฎหมายที่นักข่าว หรือบรรณาธิการจะ
ต้องเผชิญอยู่เสมอ คือ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ละเมิดต่อชื่อเสียง
เกียรติยศ และทางทำมาหาได้ของบุคคลอื่น ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
นักข่าวจึงต้องระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำ การรายงานข่าวที่ต้องเคารพ
หลักการพูดความจริง อย่างเคร่งครัด

๒. ความรับผิดชอบทางจริยธรรม

ความรับผิดชอบทางจริยธรรม (Ethics) เป็นความรับผิดชอบที่ต้องใช้จิตสำนึก พิจารณาและใคร่ครวญถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ที่เป็นข่าว ญาติพี่น้อง และครอบครัว ในแง่ของการกำกับ ดูแลและควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชน ให้อยู่ในกรอบของจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นองค์กรหลักในการควบคุมการทำงานของผู้ประกอบการวิชาชีพ โดยมีข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้สมาชิกใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงาน

คำว่า **จริยธรรม** มาจากรากของคำว่า “จริยศาสตร์” เป็นคำที่ พลตรีศาสตราจารย์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงบัญญัติขึ้นใช้เป็นครั้งแรก สำหรับคำว่า Ethics และถือเป็นศัพท์บัญญัติในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แต่คนส่วนใหญ่จะคุ้นเคย

และใช้คำว่า จริยธรรมมากกว่าจริยศาสตร์ อาจสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง ความเชื่อ ค่านิยม และหลักศีลธรรม ซึ่งแต่ละสังคมกำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการตัดสินว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ทั้งนี้ หมายถึง แนวทางปฏิบัติของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อมวลชนที่สังคมเรียกร้องความรับผิดชอบในเชิงจริยธรรมสูง

ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมที่สังคมตั้งคำถามกับการทำงาน ของสื่อมวลชนอยู่เสมอ ได้แก่ การรายงานข่าวที่มีผลกระทบต่อบุคคลอื่น ถึงแม้บางเหตุการณ์จะมีคุณค่าข่าวที่ควรนำเสนอ แต่ข่าวก็อาจก่อให้เกิด ผลกระทบต่อบุคคลอื่นทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ ด้วยสื่อดิจิทัล การเขียนเนื้อข่าวและความน่า การให้หัวข่าวหรือ การใช้ภาพประกอบที่ซ้ำเติมชะตากรรมผู้สูญเสียหรือผู้เคราะห์ร้ายที่เป็นข่าวได้

หลายครั้งที่สื่อมวลชนถูกวิพากษ์วิจารณ์ และมีเสียงเรียกร้อง ให้ใช้จิตสำนึกซึ่กน้ำหนักระหว่างสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับบุคคล นักข่าวจึงต้องใช่วิชาญาณในการ คัดเลือก และรายงานข่าวด้วย

สำหรับการรายงานข่าว หรือรายการที่เกี่ยวข้องกับงานข่าว มีตัวอย่างแนวปฏิบัติบางประการ ดังนี้

๑. วิธีการหาข่าว

ในการทำข่าว นักข่าวควรต้องคำนึงถึงวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล ข่าวสารนั้น เช่น การบุกรุกเข้าไปในบ้านของแหล่งข่าว การดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อ สนทนาของผู้อื่น การสะกดรอยติดตาม และแอบถ่ายด้วยอุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีสูง การลอบถ่ายเอกสารข้อมูล ข่าวสารส่วนบุคคล เป็นวิธีการที่ไม่เป็นธรรม ที่เข้าไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่น รวมทั้งการไม่แสดงตัวว่าเป็นนักข่าวขณะปฏิบัติหน้าที่

๒. ทัศนคติส่วนตัวของนักข่าว

นักข่าวก็เป็นเช่นเดียวกับคนทั่วไป คือ อาจมีความเชื่อ หรือทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ เช่น แนวคิดทางการเมือง ศาสนา หรือมีความรู้สึกไม่พึงพอใจแหล่งข่าว ไม่ถูกชะตา หรืออารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ นอกเหนือเหตุผล ซึ่งในการทำข่าว นักข่าวจะต้องแยกแยะทัศนคติส่วนตัวออกจากการรายงานข่าว ไม่แสดงทัศนคติ ความคิดเห็นส่วนตัว ในการทำหน้าที่บนพื้นที่สาธารณะ เช่น การประกาศข่าว การเล่าข่าว

“สำหรับการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล
ยังเป็นข้อยกเว้นตามกฎหมาย
ที่ผู้รายงานข่าวยังต้องรับผิดชอบเหมือนปกติด้วย
ถึงแม้จะพิสูจน์ความจริงได้ก็ตาม”

๓. สิทธิส่วนบุคคล

สิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) เป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวระหว่างกฎหมายและจริยธรรม นักข่าวอาจจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่านำเสนอข่าวที่เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีชื่อเสียง หรือบุคคลสาธารณะ (Public Figure) เช่น นักการเมือง ดารานักแสดง นักร้อง นักข่าวมักจะเฝ้าติดตามเสนอข่าว ทั้งที่เรื่องราวส่วนตัวของเขาไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเลย

เรื่องของสิทธิส่วนบุคคล นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ เนื่องจากปัญหาการตีความว่า แค่นั้น เพียงใด ที่นักข่าวจะนำเสนอได้ในฐานะบุคคลสาธารณะ เพราะความเป็นบุคคลสาธารณะจะทำให้ความเป็นส่วนตัว (Privacy) น้อยลง แต่โดยหลักจริยธรรม บุคคลเหล่านี้ก็ยังได้รับความคุ้มครองในการใช้ชีวิตส่วนตัวอยู่ดี ดังนั้น นักข่าวต้องแยกให้ออกระหว่างขอบเขตสิทธิส่วนบุคคลกับสิทธิในการรับรู้ของประชาชน โดยนักข่าวต้องยึดถือหลักการรายงานข่าวด้วยความรับผิดชอบทางจริยธรรมคือ มีความยุติธรรมต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าว ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่นำเสนอในข่าวต้องมีความถูกต้อง

ตัวอย่างที่เห็นชัดเจน คือการเสนอข่าวบันเทิง ผู้บริโภคข่าวสาร มักเข้าใจว่า ข่าวบันเทิง คือข่าว เรื่องราวชีวิตครอบครัวของดารา ข่าวยก ใด ๆ ใคร ๆ ซึ่งในความเป็นจริง นั้นเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งสิ้น นิยามของความเป็นข่าวบันเทิง ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องบทบาทการแสดง หรือ การที่ดาราบางคน เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต มีความใส่ใจ ในการศึกษา หรือมีจิตสาธารณะในการช่วยสังคม กลับปรากฏในพื้นที่ ข่าวบันเทิงน้อยมาก

สำหรับการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล ยังเป็น ข้อยกเว้นตามกฎหมาย ที่ผู้รายงานข่าวยังต้องรับผิดชอบหมิ่นประมาทด้วย ถึงแม้จะพิสูจน์ความจริงได้ก็ตาม

๔. การรับของขวัญจากแหล่งข่าว

การจ่ายเงินแก่แหล่งข่าว การรับรางวัลและผลประโยชน์ตอบแทน เพื่อให้เสนอข่าว เป็นหนึ่งในมาตรฐานข้อบังคับด้านจริยธรรมวิชาชีพ ของไทยพีบีเอส และในฐานะที่ไทยพีบีเอสเป็นหน่วยงานของรัฐ กรรมการนโยบาย กรรมการบริหาร ผู้บริหาร ตลอดจนพนักงาน

“ปัญหาการกำข่าวโดยมีการแอบแฝงในเรื่อง
ผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือเรียกว่า
ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)
เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเสมอในการรายงานข่าว”

ถือเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ภายใต้อำนาจของ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)
สำหรับผู้บริหารระดับสูง และ คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่มีตำแหน่งต่ำกว่า
ผู้บริหารระดับสูงด้วย

การรับของขวัญจากแหล่งข่าว เป็นสิ่งที่นักข่าวส่วนใหญ่เห็นว่า
เป็นการกระทำที่ผิดหลักจริยธรรม แต่ก็มีข้อถกเถียงกันว่า ของขวัญ
มีมูลค่าเท่าใดควรปฏิเสธ องค์กรข่าวบางแห่ง เขียนชัดเจนในประมวล
จริยธรรมว่า ปฏิทิน ดินสอ พวงกุญแจ เป็นของขวัญที่มีค่าทางเงิน
เล็กน้อย สามารถรับได้ เพราะการปฏิเสธอาจทำให้ผู้ให้รู้สึกอึดอัดใจ
แต่ถ้าเป็นของขวัญที่มีราคาสูง ควรส่งคืนทันที พร้อมอธิบายถึงหลักปฏิบัติ
และนโยบายของบริษัทอย่างสุภาพ อย่างไรก็ตาม นักข่าวต้องใช้วิจารณญาณ
และสามัญสำนึกของการเป็นสื่อมวลชนที่ต้องทำหน้าที่เพื่อสังคม
มากกว่าหวังประโยชน์ส่วนตัว

๕. การขัดกันในด้านผลประโยชน์ สิทธิพิเศษและผลประโยชน์ทับซ้อน

ปัญหาการทำข่าวโดยมีการแอบแฝงในเรื่องผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือเรียกว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเสมอในการรายงานข่าว เพราะแหล่งข่าวบางรายใช้เงินหรือผลประโยชน์ในรูปแบบผลประโยชน์ต่างตอบแทนเพื่อให้สำนักข่าวรายงานข่าวประชาสัมพันธ์ หรือสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับแหล่งข่าวนั้น

รูปแบบของผลประโยชน์ต่างตอบแทน เช่น การรับเชิญไปทำข่าวต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ ตามคำเชิญของแหล่งข่าว การได้ข้อเสนอเป็นหุ้นราคาพาร์หรือหุ้นราคาถูกเป็นค่าตอบแทน การเขียนคำชมสินค้าหรือบริการ หรือกรณีที่นักข่าวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในแวดวงต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ โดยการเป็นสมาชิก กรรมการ หรือผู้ถือหุ้น

แนวทางในการปฏิบัติของนักข่าวในเรื่องนี้ คือ ในการรายงานข่าวหรือบทความอันสืบเนื่องจากการที่ได้รับเชิญจากแหล่งข่าว ในการรายงานข่าวควรมีการระบุให้ชัดเจนไว้ท้ายบทความ หรือรายงานข่าวขึ้นนั้นว่า ข้อมูลมาจากที่ใด และใครเป็นผู้จัดการในการเดินทางครั้งนั้น หรือกรณีที่ได้รับมอบหมายให้ไปทำข่าวที่นักข่าวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย บรรณาธิการอาจเปลี่ยนให้นักข่าวคนอื่นไปทำข่าวแทน

ตัวอย่างเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งในแนวปฏิบัติด้านจริยธรรม ซึ่งความโดยละเอียดจะปรากฏใน Thai PBS Way ว่าด้วยจริยธรรมสื่อเล่มต่อไป

บรรณานุกรม

- จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (๒๕๖๑). เอกสารการสอนชุดวิชา การสื่อข่าว และการเขียนข่าว สาขาวิชานิติศาสตรมหาวิทาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (บรรณาธิการ). (๒๕๕๔) คู่มือการเรียนการสอนวิชากฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน กรุงเทพฯ :
เจริญวิทยการพิมพ์
- พิชัย นิลทองคำ. (๒๕๔๗). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
บรรพ ๑-๖ อาญา. กรุงเทพฯ : Athataya Millennium
Co, Ltd.
- วนิดา แสงสารพันธ์. (๒๕๕๔) หลักกฎหมายสื่อสารมวลชน
(พิมพ์ครั้งที่ ๕). กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์
วิญญูชน จำกัด
- อนุชา ทิรคานนท์. ต่างมุมมอง “บุคคลสาธารณะ”. เนชั่นสุด
สัปดาห์ . ฉบับวันที่ ๒-๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ , หน้า ๑๙
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ .(บรรณาธิการ). (๒๕๔๗). สื่อสารมวลชน
เบื้องต้น สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม (พิมพ์ครั้งที่ ๔) .
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- Group Editor Office. (๒๕๔๗) Nation Way ผิดจากนี้ไม่ใช่เรา
คู่มือจริยธรรมสำหรับทุกสื่อในเครือเนชั่น.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดอะเนชั่น

